

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
YVES BOT
 prezentate la 13 iunie 2018¹

Cauza C-213/17

X

împotriva

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie

[cerere de decizie preliminară formulată de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam, Țările de Jos)]

„Trimitere preliminară – Spațiu de libertate, securitate și justiție – Frontiere, azil și imigrație – Regulamentul (UE) nr. 604/2013 – Determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe – Stat membru responsabil în aplicarea criteriului prevăzut la articolul 3 alineatul (2) – Hotărâre judecătorească care are autoritate de lucru judecat privind respingerea primei cereri de protecție internațională – Procedură a căii de atac pendinte cu privire la decizia de respingere a celei de a doua cereri de protecție internațională – Emiterea unui mandat european de arestare în scopul desfășurării urmăririi penale împotriva solicitantului – Introducerea unei noi cereri de protecție internațională în alt stat membru – Predarea persoanei în cauză în temeiul executării mandatului european de arestare – Procedură de reprimire – Articolul 23 alineatul (3) – Efecte legate de expirarea termenelor prevăzute pentru prezentarea unei cereri – Transfer de responsabilitate către statul membru în care s-a depus noua cerere de protecție internațională – Articolul 24 alineatul (1) – Norme de aplicare – Articolul 24 alineatul (5) – Întinderea obligației de informare – Articolul 17 alineatul (1) – Întinderea clauzei discreționare – Directiva 2013/32/UE – Articolele 31 și 46 – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 41 – Dreptul la o bună administrare – Articolul 47 – Dreptul la o cale de atac jurisdicțională efectivă”

I. Introducere

1. Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 17 alineatul (1), a articolului 18 alineatul (2), a articolului 23 alineatul (3) și a articolului 24 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid², rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam, Țările de Jos), instanța de trimitere urmărind în esență să determine statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională depuse de X, un resortisant pakistanez, în Italia.

¹ Limba originală: franceza.

² JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”.

2. Această cauză se caracterizează printr-un cadru juridic și factual complex³ nu numai ca urmare a faptului că persoana în cauză a depus mai multe cereri de protecție internațională în două state membre diferite, ci și pentru că intervine, în același timp cu procedura de examinare a acestor cereri, o procedură de natură penală care a condus la emiterea unui mandat european de arestare împotriva solicitantului de azil.

3. Țările de Jos sunt statul membru în care persoana în cauză a depus prima, a doua și a patra cerere de protecție internațională. În temeiul unui criteriu de fond prevăzut de Regulamentul Dublin III, acest stat membru a fost responsabil de examinarea primelor două cereri. Prima cerere de protecție internațională⁴ a fost respinsă printr-o hotărâre judecătorească care are autoritate de lucru judecat. Cea de a doua cerere de protecție internațională⁵ a fost respinsă printr-o decizie a autorității naționale competente, care a făcut obiectul procedurii căii de atac în fața Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat, Țările de Jos). Întrucât persoana în cauză a părăsit între timp teritoriul neerlandez pentru a se deplasa în Italia, stat membru în care a introdus cea de a treia cerere de protecție internațională⁶, Regatul Țărilor de Jos a emis un mandat european de arestare împotriva sa în scopul desfășurării urmăririi penale, solicitând Republicii Italiene să procedeze la predarea sa. Regatul Țărilor de Jos a solicitat ulterior autorităților italiene să reprimească persoana în cauză în vederea examinării acestei a treia cereri.

4. Prin urmare, Italia este statul membru pe al cărui teritoriu s-a deplasat persoana în cauză și, în urma emiterii de către Regatul Țărilor de Jos a mandatului european de arestare, în care a depus cea de a treia cerere. În consecință, Republica Italiană are o „dublă calitate”. Aceasta este, pe de o parte, statul membru de executare a mandatului european de arestare, dat fiind că a fost obligată să procedeze la predarea solicitantului autorităților neerlandeze în scopul desfășurării urmăririi penale. Pe de altă parte, este statul membru căruia i s-a solicitat de către aceste din urmă autorități să îl reprimească pe solicitant în vederea examinării cererii sale de azil. Deși, în conformitate cu articolul 23 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, Republica Italiană era îndreptățită să solicite Regatului Țărilor de Jos să îl reprimească pe X, totuși ea și-a pierdut acest drept prin faptul că nu a depus cererea în termenele prevăzute la alineatul (2) al articolului menționat. Pe baza articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III – al cărui conținut trebuie interpretat aici –, autoritățile neerlandeze au considerat, prin urmare, Republica Italiană ca fiind noul stat membru responsabil în mod implicit de examinarea celei de a treia cereri. În consecință, aceste autorități au decis să transfere persoana în cauză autorităților italiene și, în plus, s-au declarat necompetente să examineze cea de a patra cerere de protecție internațională depusă la ele.

5. Având în vedere particularitățile acestui cadru juridic și factual, rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) ridică problema dacă este posibil, astfel cum preconizează autoritățile neerlandeze, să efectueze un asemenea transfer de responsabilitate. În acest scop, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe nu numai cu privire la domeniul și la normele de aplicare ale celor două dispoziții procedurale din Regulamentul Dublin III pe care Regatul Țărilor de Jos se întemeiază pentru efectuarea transferului, și anume articolele 23 și 24 din acest regulament, ci și ale clauzei discreționare prevăzute la articolul 17 alineatul (1) din regulamentul menționat.

6. Prezenta cauză ilustrează deficiențele și lacunele structurale ale sistemului de la Dublin pe care Comisia Europeană urmărește tocmai să le soluționeze printr-o reformă a cadrului existent⁷.

3 A se vedea cadrul juridic și factual prezentat în anexa la prezentele concluzii.

4 Denumită în continuare „prima cerere”.

5 Denumită în continuare „a doua cerere”.

6 Denumită în continuare „a treia cerere”.

7 A se vedea Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid [COM(2016) 270 final, denumită în continuare „propunerea de regulament”].

7. Această cauză demonstrează că sistemul de la Dublin este în mod efectiv un sistem de sisteme naționale de azil, și nu un sistem european comun de azil și că mecanismul de repartizare a responsabilităților instituit prin Regulamentul Dublin III se bazează pe norme tehnice și administrative, care au fost puse în practică independent de consecințele umane și de costurile materiale și financiare pe care le implică, ceea ce aduce atingere eficacității sistemului de la Dublin și contravine finalității sistemului european comun de azil.

8. Această apreciere este dură, însă este, în opinia noastră, pe măsura consecințelor aproape absurde pe care le poate presupune o aplicare oarbă a mecanismului de transfer al responsabilității instituit la articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III.

9. În consecință, prezenta cauză ne va determina în principal, în argumentația care urmează, să expunem motivele pentru care considerăm că este necesar să se deroge, în pofida clarității modului său de redactare, de la articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III, a cărui punere în aplicare implică un transfer de responsabilitate ca urmare a expirării termenelor stabilite pentru depunerea unei cereri de reprimire.

10. În măsura în care acest transfer are loc în mod automat, independent de consecințele umane și materiale pe care le implică, considerăm că, într-o situație precum cea în discuție, acesta lipsește procedura de determinare a statului membru responsabil de raționalitatea, de obiectivitatea, de echitatea și de rapiditatea urmărite de legiuitorul Uniunii în cadrul Regulamentului Dublin III și împiedică aplicarea obligațiilor de cooperare și de solidaritate pe care trebuie să se întemeieze sistemul european comun de azil.

II. Cadrul juridic

A. Regulamentul Dublin III

11. Considerentele (4), (5) și (22) ale Regulamentului Dublin III prevăd:

„(4) Concluziile de la Tampere exprimă [...] faptul că [sistemul european comun de azil] ar trebui să includă, pe termen scurt, o metodă clară și operațională pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil.

(5) O astfel de metodă ar trebui să se întemeieze pe criterii obiective și echitabile atât pentru statele membre, cât și pentru persoanele în cauză. Ar trebui, în principiu, să facă posibilă determinarea rapidă a statului membru responsabil, astfel încât să se garanteze accesul efectiv la procedurile pentru acordarea protecției internaționale și să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de protecție internațională.

[...]

(22) [...] Solidaritatea este un element de bază în cadrul [sistemului european comun de azil], iar solidaritatea și încrederea reciprocă merg mână în mână. [...]

12. În conformitate cu articolul 1 din acesta, Regulamentul Dublin III are ca obiect stabilirea criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid⁸. Aceste criterii sunt stabilite în capitolul III din acest regulament, la articolele 8-15.

⁸ Denumit în continuare „statul membru responsabil”.

13. În conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III, atunci când niciun stat membru responsabil nu poate fi desemnat pe baza criteriilor menționate în acest regulament, primul stat membru în care a fost prezentată cererea de protecție internațională este responsabil de examinarea acesteia.

14. Capitolul IV din Regulamentul Dublin III identifică, mai întâi, situațiile în care un stat membru poate fi considerat responsabil de examinarea unei cereri de azil, prin derogare de la aceste criterii. Articolul 17 din acest regulament, intitulat „Clauze discreționare”, prevede astfel la alineatul (1):

„Prin derogare de la articolul 3 alineatul (1), fiecare stat membru poate decide să examineze o cerere de protecție internațională care îi este prezentată de un resortisant al unei țări terțe sau de un apatrid, chiar dacă această examinare nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor stabilite în prezentul regulament.

[...]”

15. Capitolul V din Regulamentul Dublin III stabilește, în continuare, obligațiile statului membru responsabil.

16. În cadrul acestui capitol, articolul 18 alineatul (1) litera (b) prevede că statul membru respectiv este obligat să „reprimească, în condițiile prevăzute la articolele 23, 24, 25 și 29 [din acest regulament], un solicitant a cărui cerere se află în curs de examinare și care a depus cererea într-un alt stat membru sau care se află pe teritoriul altui stat membru fără permis de ședere”.

17. Articolul 18 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul Dublin III prevede, în plus, că statul membru responsabil este obligat să „reprimească, în condițiile prevăzute la articolele 23, 24, 25 și 29 [din acest regulament], un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid a cărui cerere a [fost] respinsă și care a depus o cerere în alt stat membru sau care se află pe teritoriul altui stat membru fără permis de ședere”.

18. Statul membru responsabil este de asemenea obligat, în conformitate cu articolul 18 alineatul (2) primul paragraf din regulamentul menționat, să examineze cererea de protecție internațională prezentată de solicitant sau să finalizeze examinarea.

19. Capitolul VI din Regulamentul Dublin III prevede, în sfârșit, modalitățile aplicabile procedurilor de preluare și de reprimire. Domeniul de aplicare al procedurii de reprimire este definit la articolele 23 și 24 din acest regulament.

20. Articolul 23 din regulamentul menționat, intitulat „Prezentarea unei cereri de reprimire în cazul în care a fost depusă o nouă cerere în statul membru solicitant”, prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) În cazul în care statul membru în care o persoană menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (b), (c) sau (d) a prezentat o nouă cerere de protecție internațională consideră că este responsabil un alt stat membru, în conformitate cu articolul 20 alineatul (5) și articolul 18 alineatul (1) literele (b), (c) sau (d), poate cere ca acest alt stat membru să reprimească persoana respectivă.

(2) Cererea de reprimire se depune cât mai rapid posibil și în orice caz în termen de două luni de la primirea rezultatului pozitiv transmis de unitatea centrală Eurodac [...].

În cazul în care cererea de reprimire se bazează pe alte dovezi decât cele provenite din sistemul Eurodac, acestea se trimit statului membru solicitat în termen de trei luni de la data depunerii cererii de protecție internațională în sensul articolului 20 alineatul (2).

(3) În cazul în care cererea de reprimire nu este depusă în termenul stabilit la alineatul (2), responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională revine statului membru în care a fost prezentată noua cerere.”

21. Articolul 24 din Regulamentul Dublin III, intitulat „Prezentarea unei cereri de reprimire în cazul în care nu a fost depusă nicio cerere nouă în statul membru solicitant”, prevede:

„(1) În cazul în care un stat membru pe teritoriul căruia se află o persoană, astfel cum este menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (b), (c) sau (d), fără permis de ședere și pentru care nu s-a depus nicio cerere nouă de protecție internațională, consideră că alt stat membru este responsabil, în conformitate cu articolul 20 alineatul (5) și cu articolul 18 alineatul (1) literele (b), (c) sau (d), poate cere acelui alt stat membru să reprimească persoana în cauză.

[...]

(4) În cazul în care o persoană, astfel cum este definită la articolul 18 alineatul (1) litera (d) din prezentul regulament, a cărei cerere de protecție internațională a fost respinsă printr-o hotărâre definitivă într-un stat membru, se află pe teritoriul altui stat membru, fără permis de ședere, statul membru din urmă poate fie să solicite primului stat membru să reprimească persoana în cauză, fie să desfășoare o procedură de returnare [...]

[...]

(5) Cererea de reprimire a persoanei menționate la articolul 18 alineatul (1) litera (b), (c) sau (d) se face utilizând un formular standard și incluzând probe sau dovezi circumstanțiale, astfel cum sunt descrise în cele două liste menționate la articolul 22 alineatul (3), și/sau elemente relevante din declarațiile persoanei, care să permită autorităților din statul membru solicitat să verifice dacă este responsabil pe baza criteriilor stabilite în prezentul regulament.

[...]”

B. Regulamentul (CE) nr. 1560/2003

22. Regulamentul nr. 1560/2003⁹ conține normele de aplicare a Regulamentului Dublin III. Articolul 2 din acesta stabilește normele de elaborare a unei cereri de reprimire.

III. Situația de fapt din litigiul principal

23. X este un resortisant pakistanez, de religie creștină, care solicită acordarea protecției internaționale.

24. X a depus cinci cereri de protecție internațională între anul 2011 și anul 2015. Patru dintre ele au fost depuse în Țările de Jos și una a fost introdusă în Italia.

25. Prima cerere a fost depusă la 23 martie 2011 în Țările de Jos. Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (secretarul de stat pentru securitate și justiție, Țările de Jos) a respins această cerere pe fond printr-o decizie din 5 septembrie 2011. Astfel cum a indicat reprezentantul lui X la ședință, riscurile la care persoana în cauză era expusă la întoarcerea în țara sa de origine nu au fost considerate

⁹ Regulamentul Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 343/2003 al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (JO 2003, L 222, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 140), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 al Comisiei din 30 ianuarie 2014 (JO 2014, L 39, p. 1, denumit în continuare „regulamentul de punere în aplicare”).

suficient de grave pentru a justifica acordarea unei protecții internaționale. Acțiunea introdusă împotriva acestei decizii a fost declarată nefondată prin hotărârea din 31 mai 2012 pronunțată de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam), iar Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat) a confirmat această hotărâre la 27 iunie 2013.

26. La 18 decembrie 2013, X a depus în acest caz în Țările de Jos o nouă cerere de protecție internațională, pe care a retras-o câteva zile mai târziu, la 10 ianuarie 2014¹⁰.

27. X a depus din nou o cerere de protecție internațională în Țările de Jos la 4 iunie 2014, cea de a doua cerere. Șapte zile mai târziu, la 11 iunie 2014, secretarul de stat pentru securitate și justiție a respins această cerere. Acțiunea formulată împotriva acestei decizii la rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) a fost declarată nefondată prin hotărârea din 7 iulie 2014. Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat) a confirmat această hotărâre un an mai târziu, la 7 august 2015.

28. În cursul acestui an, în care procedura căii de atac inițiată în fața acestei instanțe era, așadar, pendinte, diferite evenimente au avut loc în legătură cu situația personală și judiciară a persoanei în cauză.

29. Astfel, la 28 septembrie 2014, în timp ce X era suspectat de săvârșirea unei infracțiuni privitoare la viața sexuală pe teritoriul neerlandez, acesta s-a sustras și s-a deplasat în Italia.

30. La 2 octombrie 2014, autoritățile neerlandeze au emis în acest caz un mandat european de arestare în scopul efectuării urmăririi penale împotriva lui X și au solicitat autorităților italiene predarea sa. În acest cadru, X a fost plasat în detenție în Italia pe o perioadă de două luni, anterioară predării sale¹¹.

31. La 23 octombrie 2014, X a depus o nouă cerere de protecție internațională, cea de a treia, de această dată pe teritoriul italian. Republica Italiană a omis să adreseze Regatului Țărilor de Jos, în temeiul articolului 18 alineatul (1) litera (d) și al articolului 23 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, o cerere de reprimire în termenele prevăzute la articolul 23 alineatul (2) din acest regulament.

32. La 30 ianuarie 2015, Republica Italiană a pus în aplicare mandatul european de arestare și a predat persoana în cauză autorităților neerlandeze.

33. Aceasta a fost imediat privată de libertate și plasată în arest preventiv. Potrivit deciziei de trimitere, această perioadă este cuprinsă între 2 și 24 februarie 2015. În schimb, potrivit observațiilor depuse de guvernul neerlandez, perioada respectivă este cuprinsă între 30 ianuarie și 18 martie 2015.

34. La 5 martie 2015, Regatul Țărilor de Jos a adresat Republicii Italiene o cerere de reprimire a lui X, întemeiată pe articolul 18 alineatul (1) litera (b) și pe articolul 24 alineatele (1) și (2) din Regulamentul Dublin III, dat fiind că X se afla fără permis de ședere pe teritoriul neerlandez și nu depusese încă o nouă cerere de protecție internațională. Autoritățile neerlandeze au considerat că Republica Italiană devenise statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională depuse de X la autoritățile italiene, din moment ce acest stat nu le-a transmis, în termenul de două luni stabilit la articolul 23 alineatul (2) din regulamentul menționat, o cerere de reprimire. Astfel cum reiese din

¹⁰ În cadrul analizei noastre, nu vom ține seama de aceasta.

¹¹ Informații comunicate de părți în ședință.

decizia de trimitere, Regatul Țărilor de Jos a precizat în această cerere că, potrivit declarațiilor lui X, acesta părăsise Italia în luna ianuarie 2015 pentru a merge direct în Țările de Jos. În schimb, această cerere nu conține niciun element în legătură cu procedura penală îndreptată împotriva lui X în Țările de Jos.

35. Republica Italiană nu a răspuns la această cerere în termenul de două săptămâni stabilit la articolul 25 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III. La 20 martie 2015, Regatul Țărilor de Jos a considerat, în consecință, că, prin lipsa unui răspuns, Republica Italiană accepta cererea de reprimire a lui X.

36. Prin urmare, la 25 martie 2015, secretarul de stat pentru securitate și justiție a decis să îl transfere pe X autorităților italiene (în continuare „decizia de transfer”), ca urmare a acceptării implicite de către autoritățile respective.

37. La 30 martie 2015, Republica Italiană a admis cererea de reprimire.

38. La 1 aprilie 2015, X a introdus o acțiune la rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) împotriva acestei decizii, la care a atașat o cerere de măsuri provizorii.

39. Din înscrisurile anexate la dosarul național aflat la dispoziția Curții reiese că, prin scrisoarea din 13 aprilie 2015, Ministerie van Veiligheid en Justitie (Ministerul Securității și Justiției, Țările de Jos) a informat Ministero dell'Interno (Ministerul de Interne, Italia), pe de o parte, că, prin faptul că a omis să răspundă înainte de 20 martie 2015 la cererea de reprimire, se considera că Republica Italiană era de acord cu cererea de reprimire a persoanei în cauză. Pe de altă parte, Ministerul Securității și Justiției a semnalat că transferul lui X către autoritățile italiene nu putea fi pus în aplicare în termenul stabilit ca urmare a dispariției acestuia.

40. Prin decizia din 21 aprilie 2015, voorzieningenrechter (judecătorul delegat cu luarea măsurilor provizorii, Țările de Jos) de la Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat) a admis cererea de măsuri provizorii și a dispus suspendarea transferului.

41. La 19 mai 2015, X a depus o nouă cerere de protecție internațională, cea de a patra, în Țările de Jos, împreună cu o cerere de eliberare a unui permis de ședere temporară.

42. La 21 mai 2015, respectiv două zile mai târziu, secretarul de stat pentru securitate și justiție a indicat că nu va examina această cerere pentru motivul că s-a stabilit, în temeiul Regulamentului Dublin III, că Republica Italiană era în prezent statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională a lui X. Acesta din urmă a introdus o acțiune la rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) împotriva acestei decizii în aceeași zi.

43. Astfel cum am arătat, la 7 august 2015, Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat) a confirmat hotărârea pronunțată la 7 iulie 2014 cu privire la respingerea celei de a doua cereri de protecție internațională.

44. La 30 noiembrie 2015, X a fost informat cu privire la clasarea procedurii penale declanșate împotriva sa.

45. Acțiunile introduse de X împotriva deciziei de transfer și împotriva deciziei prin care secretarul de stat pentru securitate și justiție s-a declarat incompetent cu privire la examinarea celei de a patra cereri de protecție internațională au fost examinate în cadrul unei ședințe care a avut loc la 10 decembrie 2015. Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) a pronunțat închiderea cauzei la sfârșitul acestei ședințe.

46. La 24 martie 2016, instanța de trimitere a redeschis examinarea acestei cauze până la pronunțarea Hotărârii din 7 iunie 2016, Ghezelbash¹², și, la 20 aprilie 2017, a formulat trimiterea preliminară cu care Curtea este astăzi sesizată.

IV. Întrebările preliminare

47. În acest condiții, rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretat în sensul că Italia a devenit stat membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională depuse de reclamant în acest stat la 23 octombrie 2014 în pofida faptului că Țările de Jos erau statul membru responsabil în mod normal, pe baza cererilor de protecție internațională, în sensul articolului 2 litera (d) din Regulamentul Dublin III, introduse anterior în acest stat, dintre care ultima era încă în curs de examinare în Țările de Jos la momentul respectiv, întrucât Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State [(Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat)] încă nu soluționase calea de atac formulată de reclamant împotriva hotărârii [...] pronunțate de rechtbank la 7 iulie 2014 [...]?
- 2) [În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare,] [d]in dispozițiile articolului 18 alineatul (2) din [Regulamentul Dublin III] rezultă că imediat după depunerea [cererii de reprimire], la 5 martie 2015, autoritățile neerlandeze ar fi trebuit să suspende [examinarea] cererii de protecție internațională, care la această dată era încă în curs de desfășurare în Țările de Jos, și că, după expirarea termenului prevăzut la articolul 24 [din acest regulament], ar fi trebuit să pună capăt examinării prin retragerea sau prin modificarea deciziei anterioare din 11 iunie 2014 de respingere a cererii de azil din 4 iunie 2014?
- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare, responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională formulate de reclamant nu a fost transferată Italiei, ci a revenit în continuare autorităților neerlandeze, întrucât [secretarul de stat pentru securitate și justiție] nu și-a retras și nici nu a modificat decizia din 11 iunie 2014?
- 4) Autoritățile neerlandeze și-au încălcat obligația care le incumbă în temeiul articolului 24 alineatul (5) din [Regulamentul Dublin III], mai precis de a comunica autorităților italiene informațiile necesare care să le permită acestora să verifice dacă statul italian este responsabil pe baza criteriilor stabilite în acest regulament, întrucât nu au comunicat că la Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State [(Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat din Țările de Jos)] era pendinte o cale de atac având drept obiect a doua procedură de azil?
- 5) În cazul unui răspuns afirmativ la a patra întrebare, această încălcare a obligației conduce la concluzia că, astfel, responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională a reclamantului nu a fost transferată Italiei, ci a revenit în continuare autorităților neerlandeze?

¹² C-63/15, EU:C:2016:409.

6) Dacă responsabilitatea nu a continuat să revină Țărilor de Jos, în condițiile predării reclamantului din Italia către Țările de Jos, în contextul cauzei penale care îl privea pe acesta, în temeiul articolului 17 alineatul (1) din [Regulamentul Dublin III], prin derogare de la dispozițiile articolului 3 alineatul (1) din acest regulament, autoritățile neerlandeze ar fi trebuit să examineze cererea de protecție internațională depusă de reclamant în Italia și, prin urmare, în mod rezonabil, nu ar fi avut dreptul să facă uz de posibilitatea prevăzută la articolul 24 alineatul (1) din [Regulamentul Dublin III] de a solicita autorităților italiene reprimirea reclamantului?”

48. Guvernele german, maghiar și neerlandez, precum și Comisia au depus observații¹³. Nu putem decât să regretăm absența guvernului italian, întrucât acesta nu a depus observații scrise și nici nu a fost prezent la ședință.

V. Observații introductive

49. Înainte de a începe analiza acestor întrebări, este necesar să se formuleze câteva observații introductive referitoare la obiectul și la întinderea prezentei trimiteri preliminare¹⁴.

50. Cererea de decizie preliminară formulată de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) urmărește în esență să determine statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională depuse de X în Italia.

51. Ținând seama de particularitățile cadrului juridic și factual în care se înscrie cauza principală, instanța de trimitere se întreabă dacă este posibil să se considere că Republica Italiană a devenit într-adevăr statul membru responsabil de examinarea acestei cereri.

52. Într-o primă etapă, instanța de trimitere ridică, așadar, problema domeniului și a normelor de aplicare a celor două dispoziții procedurale din Regulamentul Dublin III pe care Regatul Țărilor de Jos se întemeiază pentru a efectua un transfer de responsabilitate:

- articolul 23 alineatul (3) din acest regulament, a cărui punere în aplicare implică un transfer de drept de responsabilitate ca urmare a expirării termenelor stabilite pentru depunerea unei cereri de reprimire (prima întrebare preliminară), și
- articolul 24 alineatul (1) din regulamentul menționat, a cărui punere în aplicare implică de asemenea un transfer de responsabilitate în urma acceptării explicite sau tacite de către statul membru solicitat a unei cereri de reprimire (prima-a șasea întrebare preliminară).

53. În cazul în care Curtea ar considera că a avut loc într-adevăr un transfer de drept de responsabilitate în temeiul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III, întrebările referitoare la interpretarea articolului 24 din acest regulament s-ar adresa în acest caz doar cu titlu subsidiar.

54. Într-o a doua etapă, instanța de trimitere solicită Curții să precizeze întinderea clauzei discreționare prevăzute la articolul 17 alineatul (1) din regulamentul menționat, în ipoteza în care Republica Italiană ar fi statul membru responsabil de examinarea cererii de protecție internațională în cauză (a șasea întrebare preliminară).

¹³ Luăm act de faptul că, în cadrul ședinței, Comisia a declarat că renunță la observațiile sale referitoare la invocabilitatea de către un solicitant de protecție internațională, în cadrul unei proceduri judiciare, a dispozițiilor de stabilire, pe de o parte, a termenelor prevăzute de Regulamentul Dublin III și, pe de altă parte, a cooperării dintre serviciile statelor membre.

¹⁴ Având în vedere considerațiile care figurează în special la punctele 3.2 și 3.3 din decizia de trimitere, precum și conținutul celei de a șasea întrebări preliminare, am ales să recentrăm prima întrebare pe interpretarea articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III, apoi să tratăm separat problema referitoare la interpretarea articolului 24 din regulamentul menționat.

55. Instanța de trimitere ridică problema dacă autoritățile neerlandeze nu erau obligate să aplice această clauză și să examineze astfel această cerere, în măsura în care Republica Italiană a pus în aplicare mandatul european de arestare și a predat persoana în cauză autorităților respective în vederea desfășurării urmăririi penale inițiate împotriva acesteia din urmă.

VI. Analiza noastră

A. Cu privire la transferul responsabilității care decurge din articolul 23 din Regulamentul Dublin III (prima întrebare preliminară)

56. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții să interpreteze articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III.

57. Aceasta ridică în special problema dacă această dispoziție, interpretată în lumina obiectivelor urmărite de legiuitorul Uniunii în cadrul Regulamentului Dublin III¹⁵, nu se opune unui transfer de responsabilitate care decurge din expirarea termenelor stabilite la articolul 23 alineatul (2) din acest regulament atunci când statul membru responsabil, în sensul articolului 18 alineatul (1) litera (d) din regulamentul menționat, a procedat la examinarea cererilor depuse anterior de persoana în cauză și atunci când decizia prin care a fost respinsă cea de a doua cerere face obiectul unei proceduri a căii de atac încă pendinte în fața autorităților jurisdicționale din statul membru respectiv.

58. În conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, o cerere de protecție internațională prezentată de un resortisant al unei țări terțe pe teritoriul unuia dintre statele membre, oricare ar fi aceasta, este, în principiu, examinată doar de statul membru pe care criteriile stabilite în capitolul III din acest regulament îl desemnează drept responsabil¹⁶. Cu toate acestea, pe lângă criteriile stabilite în capitolul III din Regulamentul Dublin III, capitolul VI din acest regulament instituie proceduri de preluare și de reprimire de către un alt stat membru care „contribuie de asemenea, în aceeași măsură precum criteriile stabilite în capitolul III din același regulament, la determinarea statului membru responsabil”¹⁷.

59. Articolul 23 din Regulamentul Dublin III definește astfel normele aplicabile prezentării unei cereri de reprimire într-o situație în care o nouă cerere de protecție internațională este depusă într-un alt stat membru, și anume statul membru solicitant.

60. În temeiul articolului 23 alineatul (1) din acest regulament, în cazul în care o persoană menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (d) din regulamentul menționat, a cărei cerere de protecție internațională a fost respinsă într-un stat membru, prezintă o nouă cerere de protecție internațională în alt stat membru, acesta din urmă poate să solicite primului stat membru să reprimească persoana în cauză.

¹⁵ Deși acest aspect nu reiese în mod expres din modul de redactare a primei întrebări preliminare, reiese din considerațiile care figurează la punctul 3.2 din decizia de trimitere.

¹⁶ A se vedea Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 56).

¹⁷ A se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 2017, Shiri (C-201/16, EU:C:2017:805, punctul 39, sublinierea noastră). În Hotărârea din 26 iulie 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587), Curtea a declarat că, „deși dispozițiile articolului 21 alineatul (1) din acest regulament [(prezentarea unei cereri de preluare)] urmăresc să reglementeze procedura de preluare, ele contribuie de asemenea, în aceeași măsură ca criteriile stabilite în capitolul III din regulamentul menționat, la determinarea statului membru responsabil, în sensul aceluiași regulament” (punctul 53).

61. O persoană precum X, care, după ce a depus două cereri de protecție internațională într-un stat membru, în speță în Țările de Jos, la 23 martie 2011 și la 4 iunie 2014, care nu au fost admise, se deplasează ulterior într-un alt stat membru în care depune o nouă cerere, în speță în Italia, la 23 octombrie 2014, intră într-adevăr în domeniul de aplicare al articolului 23 din Regulamentul Dublin III.

62. În urma întrebărilor și a lămuririlor solicitate de Curte în ședință, toate părțile au convenit de altfel asupra faptului că X intră într-adevăr în situația menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (d) din acest regulament.

63. La articolul 23 alineatul (2) din regulamentul menționat, legiuitorul Uniunii stabilește termene imperative pentru prezentarea cererii de reprimire. Aceasta trebuie depusă cât mai rapid posibil și, în orice caz, în termen de două luni de la primirea rezultatului pozitiv transmis de unitatea centrală Eurodac sau de trei luni în cazul în care autoritățile competente își întemeiază cererea pe alte dovezi decât cele provenite din sistemul Eurodac. Aceste termene trebuie să asigure că procedura de reprimire va fi pusă în aplicare fără întârzieri nejustificate și, în orice caz, într-un „termen rezonabil” începând din momentul în care dispune de informații în acest sens, pentru a asigura prelucrarea rapidă a cererilor de protecție internațională¹⁸.

64. La articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III – al cărui conținut trebuie să îl interpretăm aici –, legiuitorul Uniunii definește efectele legate de expirarea termenelor stabilite. Potrivit acestei dispoziții, în cazul în care cererea nu este depusă în termen, responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională revine statului membru în care aceasta a fost prezentată. Acest legiuitor nu prevede nicio excepție și nu acordă nicio marjă de manevră.

65. Textul acestei dispoziții este foarte clar în toate versiunile lingvistice și reflectă fără echivoc intenția legiuitorului Uniunii de a face un transfer de responsabilitate atunci când termenele stabilite pentru depunerea unei cereri nu sunt respectate.

66. În cauza principală, este cert că Republica Italiană, în care a fost introdusă cea de a treia cerere, a omis să solicite Regatului Țărilor de Jos să îl reprimească pe X în termenele imperative stabilite la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III. În conformitate cu articolul 23 alineatul (3) din acest regulament, ar trebui să se transfere Republicii Italiene, prin urmare, „de plin drept” responsabilitatea pentru examinarea acestei noi cereri¹⁹.

67. Toate părțile care au depus observații, cu excepția lui X, sunt de acord că, ținând seama de modul de redactare a articolului 23 alineatul (3) din regulamentul menționat, Republica Italiană a devenit într-adevăr statul membru responsabil de examinarea acestei cereri, independent de existența în Țările de Jos a unei proceduri a căii de atac pendinte împotriva deciziei de respingere a celei de a doua cereri.

68. Am putea împărtăși o asemenea concluzie în cazul în care situația în discuție s-ar caracteriza în mod efectiv numai prin existența în Țările de Jos a acestei proceduri a căii de atac pendinte. Or, astfel cum vom vedea, nu aceasta este situația. Există în prezenta cauză multe alte circumstanțe care, cumulate unele cu celelalte, conduc, în opinia noastră, la împrejurarea că numai autoritățile neerlandeze sunt responsabile de examinarea acestei a treia cereri.

¹⁸ A se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, punctele 62 și 63, precum și jurisprudența citată).

¹⁹ A se vedea Hotărârea din 26 iulie 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587). La punctul 61 din această hotărâre, Curtea a statuat că „articolul 21 alineatul (1) [al treilea paragraf] [din Regulamentul Dublin III] [...] prevede, în cazul expirării termenelor prevăzute la cele două paragrafe anterioare, un transfer de plin drept al responsabilității către statul membru în care a fost prezentată cererea de protecție internațională, fără a condiționa acest transfer de vreo reacție a statului membru solicitat”.

69. Aplicată unei situații atât de specifice precum cea în cauză, interpretarea literală ridică mai multe dificultăți decât rezolvă, fapt ce rezultă într-un mod destul de evident din cele șase întrebări preliminare pe care instanța de trimitere le adresează Curții. Ținând seama de particularitățile speței, această interpretare literală face ca textul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III să producă efecte absolut contrare principiilor pe care se întemeiază sistemul european comun de azil și obiectivelor urmărite de legiuitorul Uniunii în cadrul acestui regulament.

70. În vederea menținerii efectului util al Regulamentului Dublin III și pentru motivele pe care le vom explica în continuare, vom propune, așadar, Curții să stabilească o excepție de la caracterul automat al mecanismului prevăzut la articolul 23 alineatul (3) din acest regulament.

71. În conformitate cu articolul 67 alineatul (2) și cu articolul 80 TFUE, sistemul european comun de azil, din care face parte Regulamentul Dublin III, este întemeiat pe solidaritatea între statele membre și pe distribuirea echitabilă a răspunderii între acestea din urmă²⁰. Astfel cum reiese din considerentul (22) al acestui regulament, această solidaritate constituie un „element de bază” al sistemului respectiv. În plus, aceasta trebuie să fie „veritabilă și practică” și trebuie să se impună în privința statelor membre cele mai afectate de fluxurile de solicitanți de azil care constituie o sarcină disproporționată pentru sistemele lor²¹.

72. Acest sistem se întemeiază de asemenea pe încrederea reciprocă pe care statele membre și-o acordă, care constituie chiar unul dintre pilonii săi de bază.

73. Tocmai în temeiul principiului încrederii reciproce, legiuitorul Uniunii a adoptat Regulamentul Dublin III, pentru a accelera soluționarea cererilor de protecție internațională, garantând solicitanților examinarea cererii lor pe fond de către un singur stat membru, clar determinat. În acest scop, legiuitorul respectiv urmărește să raționalizeze soluționarea acestor cereri, evitând aglomerarea sistemului prin obligația pe care ar avea-o unele state membre de a soluționa cereri multiple introduse de același solicitant, întărind securitatea juridică în ceea ce privește determinarea statului membru responsabil de soluționarea cererii de azil și, în sfârșit, evitând „forum shopping-ul”²².

74. Astfel cum reiese din considerentele (4) și (5) ale Regulamentului Dublin III, legiuitorul Uniunii urmărește să stabilească o metodă „clară și operațională” pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională, metodă care trebuie să se întemeieze pe criterii „obiective și echitabile atât pentru statele membre, cât și pentru persoanele în cauză”. Această metodă trebuie mai ales „să facă posibilă determinarea rapidă a statului membru responsabil, astfel încât [...] să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de protecție internațională”.

75. Deși legiuitorul Uniunii are în vedere mai întâi criteriile de determinare a statului membru responsabil stabilite în capitolul III din Regulamentul Dublin III, nu este mai puțin adevărat că procedurile de preluare și de reprimire de către un alt stat membru menționate în capitolul VI din acest regulament trebuie să se întemeieze pe criterii care au aceleași calități, nu doar pentru că aceste proceduri contribuie, la fel ca și criteriile respective, la determinarea statului membru responsabil²³, dar și pentru că acestea contribuie în același mod la realizarea obiectivelor regulamentului menționat.

20 În conformitate cu articolul 67 alineatul (2) TFUE, Uniunea dezvoltă o politică comună în domeniul dreptului de azil, care este întemeiată pe solidaritatea între statele membre. Articolul 80 TFUE prevede că politica Uniunii în materie de azil este reglementată de principiul solidarității și al distribuirii echitabile a răspunderii între statele membre.

21 A se vedea Concluziile Consiliului Uniunii Europene „Justiție și Afaceri Interne” din 8 martie 2012 privind un cadru comun pentru o solidaritate veritabilă și practică față de statele membre care se confruntă cu presiuni deosebite asupra sistemelor lor de azil, inclusiv prin fluxuri migratorii mixte, adoptate cu ocazia celei de a 3151-a sesiuni.

22 A se vedea în acest sens Hotărârea din 10 decembrie 2013, Abdullahi (C-394/12, EU:C:2013:813, punctul 53 și jurisprudența citată).

23 A se vedea punctul 58 din prezentele concluzii.

76. Astfel, în Hotărârea din 26 iulie 2017, Mengesteab²⁴, Curtea a considerat, în ceea ce privește transferul responsabilității care decurge din expirarea termenelor stabilite pentru depunerea unei cereri de preluare [articolul 21 alineatul (1) al treilea paragraf din Regulamentul Dublin III], că acest mecanism contribuie în mod decisiv la realizarea obiectivului prelucrării rapide a cererilor de protecție internațională, garantând, în caz de întârziere în desfășurarea procedurii de preluare, că examinarea cererii va avea loc în statul membru în care a fost prezentată această cerere, pentru a nu amâna și mai mult această examinare prin adoptarea și executarea unei decizii de transfer²⁵.

77. Această analiză ar fi, în principiu, aplicabilă, ca urmare a identității mecanismului instituit la articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III. Totuși, astfel cum vom demonstra în primul rând, circumstanțele din prezenta cauză sunt de așa natură că transferul responsabilității în cauză, departe de a contribui la rapiditatea procedurii, ar lipsi-o pe aceasta de asemenea de raționalitatea, de obiectivitatea și de echitatea urmărite de legiuitorul Uniunii în cadrul acestui regulament.

78. În primul rând, transferul de responsabilitate solicitat în temeiul articolului 23 alineatul (3) din regulamentul menționat echivalează cu determinarea statului membru responsabil de examinarea cererii prin aplicarea unei sancțiuni. Din momentul în care statul membru nu răspunde în termenele prevăzute de această dispoziție, transferul de responsabilitate are loc în mod automat și se efectuează independent de circumstanțele speței și de consecințele umane și materiale pe care le implică. Astfel cum am arătat, legiuitorul Uniunii nu a prevăzut nicio excepție și nu lasă nicio marjă de manevră autorităților competente.

79. Astfel, în speță, reiese în mod clar din elementele din dosar că transferul de responsabilitate impus în temeiul articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III echivalează mai mult cu sancționarea nerespectării de către Republica Italiană a unei norme de formă, și anume norma procedurală prevăzută la articolul 23 alineatul (2) din acest regulament²⁶, decât cu a răspunde unei „necesități juridice” reale, cererea de protecție internațională depusă în Italia, oricât de criticabilă ar putea fi, nefiind decât un artificiu²⁷.

80. În al doilea rând, caracterul automat al acestui mecanism nu permite luarea în considerare a faptului că transferul preconizat de responsabilitate privește examinarea unei cereri de protecție internațională care este o cerere, dacă nu identică, cel puțin conexasă celor două cereri anterioare depuse de X în Țările de Jos. Acestea au același obiect, și anume acordarea unei protecții internaționale, aceeași cauză, cu alte cuvinte existența eventuală a unui risc de persecuție pe motive religioase, și sunt introduse de aceeași parte, și anume X²⁸.

24 C-670/16, EU:C:2017:587.

25 Ibidem (punctul 54). A se vedea de asemenea prin analogie Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35), în care Curtea reia această jurisprudență în cadrul interpretării articolului 24 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III.

26 Astfel, este cert că Republica Italiană a omis să depună o cerere de reprimire în atenția Regatului Țărilor de Jos în termenele prevăzute la articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III, astfel încât acesta din urmă a considerat-o ca fiind statul membru responsabil. În plus, este de asemenea recunoscut faptul că Republica Italiană a omis să răspundă în termen de două săptămâni, cu alte cuvinte în termenul stabilit la articolul 25 alineatul (2) din acest regulament, la cererea de reprimire adresată acesteia de Regatul Țărilor de Jos, astfel încât s-a considerat că ea acceptă în mod implicit cererea respectivă.

27 X se opune în prezent transferului său către acest stat membru. Astfel cum ne-a confirmat reprezentantul său în cadrul ședinței, acesta a depus o cerere de protecție internațională în Italia pentru a obține mijloace de subsistență. Nu este exclus, în opinia noastră, ca introducerea acestei cereri să fi avut drept scop să împiedice executarea mandatului european de arestare.

28 În pofida unei eșalonări în timp a acestor cereri, nu considerăm că cererea de protecție internațională depusă în Italia se întemeiază pe fapte sau pe elemente noi în raport cu primele două cereri examinate în Țările de Jos. În primul rând, durata scurtă a examinării efectuate de autoritățile neerlandeze în ceea ce privește cea de a doua cerere demonstrează că nu exista niciun element nou de natură să schimbe decizia de respingere adoptată în privința primei cereri. În ședință, reprezentantul lui X a confirmat, de altfel, că această a doua cerere nu fusese motivată decât ca urmare a unei schimbări a politicii în Țările de Jos. În al doilea rând, este dificil să ne imaginăm că faptele și elementele pe care se întemeiază cea de a treia cerere, depusă la 23 octombrie 2014, s-au modificat în mod substanțial după 7 iulie 2014, data la care rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) s-a pronunțat cu privire la respingerea celei de a doua cereri.

81. În al treilea rând, nici caracterul automat al acestui mecanism nu permite să se țină seama de faptul că Regatul Țărilor de Jos s-a recunoscut pe deplin competent să examineze cele două cereri anterioare introduse de persoana în cauză, pe baza unui criteriu de fond, acela al primului stat membru în care a fost formulată cererea de protecție internațională, menționat la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III.

82. Astfel cum reiese din durata procedurii de examinare a primei cereri, precum și din numeroasele înregistrări anexate la dosarul național aflat la dispoziția Curții, primele două cereri de protecție internațională au făcut, de altfel, obiectul unei examinări atente de către autoritățile administrative și judiciare din acest stat membru și au condus la adoptarea a două decizii de respingere definitive.

83. Astfel, la data la care X a depus cea de a treia cerere în Italia, decizia de respingere cu privire la prima cerere din 5 septembrie 2011 era definitivă, iar hotărârea pronunțată de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat) dobândise autoritate de lucru judecat. Decizia de respingere cu privire la cea de a doua cerere din 11 iunie 2014 era de asemenea definitivă, acțiunea pendinte, introdusă în fața acestei instanțe, neavând un efect suspensiv²⁹.

84. În aceste condiții, deși obiectivul urmărit de legiuitorul Uniunii este într-adevăr de a raționaliza și de a accelera prelucrarea cererilor de azil printr-o determinare obiectivă a statului membru responsabil, ne pare astfel destul de evident, ținându-se seama de partea asumată de autoritățile neerlandeze în cadrul examinării cererilor de azil ale persoanei în cauză, că aceste autorități continuă să fie cele mai în măsură să examineze cea de a treia cerere. Spre deosebire de situația care prevalează din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 26 iulie 2017, Mengesteab³⁰, transferul de responsabilitate în cauză, dincolo de costul uman și financiar pe care îl implică, nu va contribui în speță nici la desfășurarea rapidă a procedurii și nici la o bună administrare în general. Pentru că ne aflăm încă în cadrul unor sisteme de azile naționale, autoritățile italiene vor fi astfel obligate să efectueze o examinare la fel de detaliată ca și cea efectuată în același timp de autoritățile neerlandeze, în scopul, pe de o parte, de a stabili situația de fapt și de a aprecia valoarea probantă a înregistrurilor furnizate de persoana în cauză, cu toată complexitatea pe care o implică acest lucru în cadrul cererilor de azil, și, pe de altă parte, de a aprecia cererea de protecție internațională a unei persoane pe care nu au văzut-o niciodată încă și cu care nu au discutat niciodată. În situația în care solicitantul ar fi vulnerabil și s-ar afla într-o situație precară, un astfel de transfer de responsabilitate, în măsura în care implică o nouă procedură de examinare, respectă cu adevărat drepturile sale?

85. În plus, prin transferarea responsabilității cu privire la examinarea acestei a treia cereri către autoritățile italiene, ne expunem riscului ca acestea să adopte o decizie diferită de cele adoptate de către autoritățile omoloage lor neerlandeze în cadrul examinării primelor două cereri, chiar dacă aceste cereri, în ansamblu, sunt conexe, chiar identice. Deși acest lucru mărește șansele pentru solicitantul de azil de a obține o decizie afirmativă, o asemenea situație aduce atingere coerenței și unității urmărite în cadrul sistemului european de azil, care se dorește comun, și creează un risc sporit de „*asylum shopping*”, pe care sistemul de la Dublin urmărește să îl prevină. În același mod, aceasta permite ca fiecare nou stat membru competent în cadrul examinării unei noi cereri de protecție internațională să joace rolul de „instanță de apel” pentru statul membru anterior responsabil.

29 Astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35), „în lipsa unui efect suspensiv acordat la momentul formulării [unei] căi de atac [în fața instanței competente], trebuie să se considere că [...] decizi[a] [prin care a fost respinsă o cerere de protecție internațională prezentată cu ocazia primei șederi pe teritoriul statului membru vizat] produce efecte, astfel cum decurg acestea [din Regulamentul Dublin III], și, prin urmare, că implică încheierea procedurii administrative deschise ca urmare a formulării cererii de protecție internațională” (punctul 50).

30 C-670/16, EU:C:2017:587.

86. În al patrulea rând, caracterul automat al acestui mecanism nu permite nici să se țină seama de procedurile judiciare în curs în Țările de Jos, respectiv procedura administrativă aflată în curs de desfășurare la Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat), precum și procedura penală declanșată în urma săvârșirii prezumate a unei infracțiuni.

87. Dacă transferul de responsabilitate are loc în termene imperative și stricte, nu aceeași este situația procedurilor judiciare în curs de desfășurare.

88. Desigur, procedura administrativă cu privire la examinarea celei de a doua cereri este încheiată. Cu toate acestea, procedura judiciară inițiată în cadrul căii de atac poate conduce la o modificare a deciziei administrative adoptate, instanța de fond fiind în măsură să efectueze o examinare deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept³¹, iar instanța de ultim grad fiind în măsură să admită un motiv de recurs. În consecință, există un risc ca instanța sesizată inițial în statul membru solicitant să modifice decizia prin care cererea de protecție internațională a fost respinsă inițial, ceea ce lipsește de sens și de orice interes un transfer al responsabilității.

89. În orice caz, această stare de fapt este similară unei situații de litispendență europeană și, ținând seama de conexitatea, chiar de identitatea cererilor de protecție internațională depuse de X în Țările de Jos și în Italia, considerăm că, în această ipoteză, nicio instanță din alt stat membru nu ar putea fi competentă în mod valabil și concurrent.

90. În ceea ce privește, în prezent, urmărirea penală declanșată împotriva solicitantului de azil, este extrem de dificil să se anticipeze, cu excepția cazurilor celor mai simple și mai evidente, cum va fi soluționată cauza și ce se va întâmpla cu persoana în cauză, astfel încât caracterul automat al transferului responsabilității, care este însoțit la final și de un transfer al persoanei în cauză, pare și în această situație inoportun. Deși în prezenta cauză s-a dispus clasarea urmăririi penale, aceasta poate conduce, în alte circumstanțe, la sesizarea unui judecător de instrucție sau a unui complet de judecată și, dacă este cazul, la condamnarea reclamantului.

91. Prin urmare, aplicarea cu prioritate a procedurii penale nu poate avea drept efect decât paralizarea examinării cererii de protecție internațională nou introduse.

92. Cum ar fi posibil, în acest caz, în cadrul unei aprecieri care se dorește rațională și obiectivă, să nu se țină seama de această urmărire și de asemenea, în cadrul cauzei principale, de mandatul european de arestare prin care se solicită autorităților italiene predarea persoanei în cauză?

93. În cazul în care, astfel cum vom vedea, eliberarea de către un stat membru a unui mandat european de arestare împotriva unui solicitant de azil nu constituie, în sine, un obstacol în calea unei proceduri de reprimire, această împrejurare, deoarece se cumulează aici cu atâtea altele, interferează în mod evident cu desfășurarea normală a procedurilor prevăzute de Regulamentul Dublin III.

94. X a introdus cererea sa de protecție internațională în Italia la 23 octombrie 2014, respectiv la numai câteva zile după emiterea mandatului european de arestare care îl privea pe acesta. Introducerea acestei cereri nu a împiedicat executarea mandatului european de arestare³². Astfel cum a precizat reprezentantul lui X în cadrul ședinței, autoritățile italiene au procedat astfel la arestarea persoanei în cauză la începutul lunii decembrie 2014, adică la câteva săptămâni după introducerea cererii sale de azil, înainte de a-l plasa în detenție pentru o perioadă de aproximativ două luni, în

31 A se vedea articolul 46 alineatul (3) din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60).

32 Printre motivele de neexecutare a mandatului european de arestare enumerate la articolele 3 și 4 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3) nu figurează existența unei cereri de azil și nici a unei cereri de acordare a statutului de refugiat sau a protecției subsidiare [a se vedea Hotărârea din 21 octombrie 2010, B. (C-306/09, EU:C:2010:626, punctul 43)].

vederea predării sale autorităților neerlandeze, care a avut loc la 30 ianuarie 2015. Deși se repropoază în acest caz autorităților italiene că nu au solicitat Regatului Țărilor de Jos să îl reprimească pe X, trebuie să se arate totuși că, în aceeași perioadă, acestea au executat mandatul european de arestare prin predarea persoanei în cauză.

95. În circumstanțe precum cele din speță, transferul responsabilității cu privire la examinarea cererii de protecție internațională către Italia, deși, aproape simultan, acest stat membru a predat persoana în cauză autorităților neerlandeze în scopul desfășurării urmăririi penale³³, are sens?

96. Nicio dispoziție din Regulamentul Dublin III nu permite să se soluționeze această întrebare. Doar respectarea demnității umane și urmărirea obiectivelor pe care le are în vedere legiuitorul Uniunii în cadrul instituirii unui sistem european comun de azil permit acest lucru.

97. Facem referire la demnitatea umană, întrucât această cauză, în cazul în care nu ar privi un solicitant de azil, s-ar putea asemana cu un joc de ping-pong.

98. Având în vedere aceste prime elemente și ținând seama de multitudinea și de complexitatea procedurilor administrative și judiciare referitoare la persoana în cauză în Țările de Jos, considerăm că obiectivitatea care trebuie să caracterizeze procedura de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională și celeritatea care trebuie respectată în cadrul acestei examinări impun ca autoritățile care sunt cel mai bine plasate să examineze noua cerere introdusă de X, cu alte cuvinte autoritățile neerlandeze – ale căror instanțe administrative supreme s-au recunoscut deja pe deplin competente pe baza unui criteriu de fond prevăzut de Regulamentul Dublin III –, iar nu cele care nu și-au îndeplinit obligațiile prin faptul că nu au formulat o cerere de reprimire în termenele prevăzute³⁴.

99. În al doilea rând, caracterul automat al acestui transfer de responsabilitate este cu greu compatibil cu principiile cooperării loiale și solidarității între statele membre pe care se întemeiază sistemul european comun de azil, precum și Regulamentul Dublin III.

100. Astfel, în anul 2014, autoritățile competente ale statelor membre nu puteau să nu cunoască faptul că aflulul masiv de migranți pe coastele italiene supunea unei presiuni sporite administrațiile competente în domeniul azilului din acest stat membru, ceea ce se reflecta în întârzieri structurale și avea în special drept efect încetinirea timpului de reacție și prelungirea timpului de răspuns la cererile de preluare sau de reprimire ale acestuia din urmă. Prin transferul automat al acestei responsabilități ca urmare a nerespectării termenelor stabilite, trebuie să admitem că suntem încă departe de solidaritatea „veritabilă și practică” urmărită³⁵.

101. Având în vedere toate aceste considerații, apreciem că, în consecință, este necesar să se deroge de la aplicarea strictă a textului articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III și de la transferul de responsabilitate care decurge din acesta în ceea ce privește examinarea celei de a treia cereri în cauză pentru a asigura efectul util al acestui regulament.

33 La data la care Regatul Țărilor de Jos a adresat Republicii Italiene o cerere de reprimire, această urmărire penală nu făcuse încă obiectul unei clasări.

34 De altfel, s-ar putea ridica problema dacă o asemenea neîndeplinire a obligațiilor nu ar trebui privită din altă perspectivă, de către Comisie în special, care ar ține seama în mod evident de presiunea migratorie care se exercită asupra autorităților italiene și de dispozitivele specifice, precum cel privind transferul, puse în aplicare. Ca răspuns la situația de criză din Italia, Consiliul a adoptat două decizii în materie de transfer, care au fost aplicate până în luna septembrie 2017, și anume Decizia (UE) 2015/1523 a Consiliului din 14 septembrie 2015 de instituire a unor măsuri provizorii în domeniul protecției internaționale în beneficiul Italiei și al Greciei (JO 2015, L 239, p. 146) și Decizia (UE) 2015/1601 a Consiliului din 22 septembrie 2015 de instituire a unor măsuri provizorii în domeniul protecției internaționale în beneficiul Italiei și al Greciei (JO 2015, L 248, p. 80).

35 Pe de altă parte, nu ar trebui ca statele membre să poată obține avantaje din întârzierile înregistrate de statele membre aflate sub o presiune puternică a migrației pentru a concluziona în sensul unui transfer al responsabilității.

102. Într-o situație precum cea din cauză, pentru a menține efectul util al regulamentului menționat și în special pentru a raționaliza procesul de prelucrare a cererilor de protecție internațională, propunem să se aplice principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești.

103. Acest principiu, după cum se știe, este piatra de temelie a spațiului de libertate, securitate și justiție³⁶, din care face parte politica de azil³⁷.

104. Principiul respectiv se aplică în cadrul procedurilor prevăzute la articolele 23 și 24 din Regulamentul Dublin III, în cazul în care un stat membru decide să solicite reprimirea unui solicitant de protecție internațională pentru care un alt stat membru a refuzat deja, printr-o decizie definitivă, azilul.

105. Potrivit articolului 23 alineatul (1) din acest regulament, în cazul în care o persoană menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (d) din regulamentul menționat, a cărei cerere de protecție internațională a fost respinsă printr-o hotărâre definitivă într-un stat membru, prezintă o nouă cerere de protecție internațională în alt stat membru, acesta din urmă poate cere astfel ca primul stat membru să reprimească persoana în cauză.

106. În conformitate cu articolul 24 alineatul (4) din Regulamentul Dublin III, în cazul în care o persoană, astfel cum este definită la articolul 18 alineatul (1) litera (d) din acest regulament, a cărei cerere de protecție internațională a fost respinsă printr-o hotărâre definitivă într-un stat membru, se află pe teritoriul altui stat membru fără permis de ședere, statul membru din urmă poate fie să solicite primului stat membru să reprimească persoana în cauză, fie să desfășoare o procedură de returnare în conformitate cu Directiva 2008/115.

107. În momentul de față, statele membre sunt de acord, așadar, să recunoască hotărârile în materie de azil emise de alte state membre în cazul în care sunt negative.

108. În speță, atunci când X a depus la autoritățile italiene a treia cerere, la 23 octombrie 2014, autoritățile neerlandeze pronunțaseră deja o hotărâre care dobândise autoritate de lucru judecat de la 27 iunie 2013, prin care acestea respingeau prima cerere. Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) respinsese, prin hotărârea din 7 iulie 2014, și acțiunea introdusă de persoana în cauză împotriva deciziei de respingere a celei de a doua cereri.

109. Din momentul în care autoritățile neerlandeze au recunoscut că sunt competente să se pronunțe cu privire la cererile de protecție internațională introduse de persoana în cauză pe baza unui criteriu de fond și, în plus, acestea au adoptat, în legătură cu prima cerere, o hotărâre definitivă, care a dobândit autoritate de lucru judecat în urma hotărârii pronunțate de instanța administrativă supremă, acest lucru trebuie să pună capăt de îndată examinării oricărei cereri noi de protecție internațională depuse de persoana în cauză în alt stat membru, care nu se întemeiază pe elemente sau pe fapte noi. Ca

³⁶ A se vedea punctul 3.1 din Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, O Europă deschisă și sigură: transformarea obiectivelor în realitate [COM(2014) 154 final], intitulat „Consolidarea sistemului european comun de azil (SECA)”, care prevede: „Ar trebui instituite noi norme privind recunoașterea reciprocă a deciziilor de azil între statele membre și un cadru pentru transferul de protecție, în conformitate cu obiectivul tratatului privind crearea unui statut uniform, valabil în întreaga UE. Acest lucru ar reduce obstacolele în calea circulației în interiorul UE și ar facilita transferul beneficiilor legate de protecție dincolo de frontierele interne” (p. 7). A se vedea de asemenea Raportul Parlamentului European din 9 ianuarie 2015, intitulat „New Approaches, Alternative Avenues and Means of Access to Asylum Procedures for Persons Seeking International Protection”, care reia acest citat (p. 58).

³⁷ Principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești se aplică și în materie de îndepărtare. A se vedea în această privință Directiva 2001/40/CE a Consiliului din 28 mai 2001 privind recunoașterea reciprocă a deciziilor de îndepărtare a resortisanților țărilor terțe (JO 2001, L 149, p. 34, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 124), precum și Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98).

urmare a aplicării principiului recunoașterii reciproce, acest stat membru trebuie să țină seama de autoritatea de lucru judecat a hotărârilor judecătorești pronunțate și trebuie, prin urmare, să conducă *ipso facto* la inadmisibilitatea oricărei cereri noi, în sensul articolului 33 alineatul (2) litera (d) din Directiva 2013/32.

110. Amintim că, în temeiul acestei dispoziții, un stat membru poate considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă în cazul în care cererea în cauză este o cerere ulterioară, în care nu au apărut sau nu au fost prezentate de către solicitant elemente sau date noi. Astfel cum am subliniat deja, considerăm că aceasta este situația în cauza principală. Totuși, va reveni autorităților competente sarcina de a se asigura de acest aspect.

111. Schimburile de informații instituite în cadrul Regulamentului Dublin III fac ca acest mecanism să fie perfect fezabil, statul căruia i s-a solicitat reprimirea unui solicitant având, în conformitate cu obligațiile prevăzute la articolul 24 alineatul (5) din acest regulament – sau fiind în măsură să aibă, la cerere, în temeiul articolului 34 din regulamentul menționat –, toate informațiile utile în ceea ce privește existența unei proceduri referitoare la o cerere de protecție internațională anterioară (data și locul depunerii unei cereri anterioare de protecție internațională, stadiul la care s-a ajuns cu procedura, conținutul și data deciziei adoptate)³⁸.

112. Punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce ar permite, în această situație, o funcționare mai rațională, mai eficace și mai coerentă a sistemului european comun de azil, în măsura în care, odată stabilită responsabilitatea unui stat membru cu privire la examinarea unei cereri de protecție internațională, aceasta ar fi menținută în mod permanent, ceea ce ar permite să se asigure celeritatea procedurii, să se prevină luarea unor decizii contradictorii și să se limiteze circulația secundară a solicitantului ca urmare a unui transfer al responsabilității.

113. Această soluție nu ar face, în fapt, decât să anticipeze propunerile Comisiei cu privire la reforma sistemului de la Dublin³⁹. În propunerea sa de regulament de modificare a Regulamentului Dublin III, Comisia propune astfel să se introducă regula potrivit căreia, odată ce un stat membru a examinat o cerere de protecție internațională în calitate de stat membru responsabil, acesta ar trebui să fie responsabil și pentru examinarea cererilor ulterioare introduse de persoana în cauză, indiferent dacă aceasta a părăsit teritoriul statelor membre sau a fost îndepărtată⁴⁰. Un singur stat membru ar fi și ar rămâne astfel responsabil de examinarea unei cereri, iar criteriile de responsabilitate s-ar aplica, așadar, o singură dată. Pe de altă parte, Comisia propune să se introducă regula potrivit căreia expirarea termenelor nu va mai determina un transfer de responsabilitate.

114. În cazul în care ar fi adoptate aceste propuneri, cererea de decizie preliminară formulată de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam) nu ar mai prezenta interes.

115. Având în vedere toate aceste considerații și ținând seama de circumstanțele specifice din cauza principală, apreciem că aplicarea articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III și transferul responsabilității care decurge din acesta în ceea ce privește examinarea cererii de protecție internațională depuse de persoana în cauză în Italia, trebuie înlăturate, întrucât lipsesc procedura de determinare a statului membru responsabil de raționalitatea, de obiectivitatea, de echitatea și de rapiditatea urmărite în cadrul acestui regulament și nu sunt compatibile cu principiile cooperării loiale și solidarității între statele membre pe care se întemeiază sistemul european comun de azil.

³⁸ Cazurile în care un stat membru poate refuza această comunicare sunt limitate și enumerate în mod exhaustiv la articolul 34 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III (protecția intereselor sale esențiale sau protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în cauză sau ale altora).

³⁹ A se vedea nota de subsol 7 din prezentele concluzii.

⁴⁰ A se vedea considerentul (25), precum și articolul 3 alineatul (5) și articolul 20 din propunerea de regulament.

B. Cu privire la legalitatea cererii de reprimire adresată Italiei de către autoritățile neerlandeze în temeiul articolului 24 din Regulamentul Dublin III (prima și a șasea întrebare preliminară)

116. Instanța de trimitere ridică în continuare problema legalității cererii de reprimire prezentate de autoritățile neerlandeze autorităților omoloage italiene în temeiul articolului 24 din Regulamentul Dublin III (prezentarea unei cereri atunci când nicio cerere nouă nu a fost introdusă în statul membru solicitant).

117. Situația lui X intră, de această dată, sub incidența articolului 18 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul Dublin III. Această dispoziție se referă la o persoană care, pe de o parte, a depus o cerere de protecție internațională, care este în curs de examinare, și care, pe de altă parte, fie a depus o cerere în alt stat membru, fie se află pe teritoriul unui alt stat membru fără permis de ședere.

118. O persoană ca X care, după ce a depus o cerere de protecție internațională într-un stat membru, și anume în speța Italia, se întoarce în mod ilegal pe teritoriul unui alt stat membru, și anume Țările de Jos, fără a introduce în acest stat o nouă cerere de protecție internațională intră într-adevăr în domeniul de aplicare al articolului 24 din Regulamentul Dublin III.

119. O procedură de reprimire inițiată în temeiul articolului 24 alineatul (1) din acest regulament este pusă în aplicare la latitudinea statelor membre, astfel cum reiese din expresia „poate cere” utilizată de legiuitorul Uniunii la această dispoziție, și are ca obiect organizarea unui transfer al responsabilității pentru examinarea unei cereri de protecție internațională.

120. Prin urmare, întrebarea pe care ne-o adresează instanța de trimitere este formulată în ipoteza în care Curtea ar trebui să respingă transferul responsabilității care decurge din aplicarea articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III.

121. În special, instanța menționată solicită Curții în speța să precizeze normele de aplicare a articolului 24 alineatul (1) din acest regulament.

122. Instanța de trimitere ridică astfel problema dacă această dispoziție se opune prezentării unei cereri de reprimire în cazul în care statul membru solicitant a fost responsabil de examinarea cererilor de protecție internațională introduse anterior de persoana în cauză și în cazul în care este, în plus, sesizat cu o procedură a căii de atac pendinte cu privire la decizia prin care una dintre aceste cereri a fost respinsă și în cazul în care, în sfârșit, a emis un mandat european de arestare în scopul desfășurării urmăririi penale împotriva persoanei în cauză, impunând statului membru solicitat să procedeze la predarea acesteia.

123. Fiecare dintre aceste circumstanțe luate individual nu se opune, în sine, prezentării unei cereri de reprimire. Le examinăm în mod succesiv.

1. Statul membru solicitant a fost responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională introduse anterior de persoana în cauză

124. Reiese din jurisprudența Curții că articolul 24 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III nu se opune prezentării unei cereri de reprimire în cazul în care statul membru solicitant a fost responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională depuse anterior de persoana în cauză.

125. Astfel, într-o hotărâre recentă, pronunțată după finalizarea procedurii scrise în cauza care face obiectul prezentelor concluzii, Curtea a statuat că se poate aplica procedura prevăzută la articolul 24 din Regulamentul Dublin III persoanei care a prezentat deja, „cu ocazia primei șederi pe teritoriul [statului membru solicitant], o cerere de protecție internațională care a fost respinsă în contextul

prevăzut la articolul 26 alineatul (1) din [Regulamentul Dublin III]⁴¹. În opinia Curții, întrucât această cerere nu mai este în curs de examinare în acest stat membru, persoana respectivă nu poate fi asimilată unei persoane care a prezentat o nouă cerere de protecție internațională⁴². Se impune constatarea că această interpretare a articolului 24 alineatul (1) din regulamentul menționat se aplică într-o situație precum cea în discuție, în care statul membru solicitant a fost sesizat și a examinat o cerere anterioară de protecție internațională depusă de persoana în cauză și a respins-o.

2. Statul membru solicitant este sesizat cu o procedură a căii de atac încă pendinte

126. De asemenea, Curtea a statuat că faptul că decizia prin care a fost respinsă o cerere de protecție internațională prezentată cu ocazia primei șederi pe teritoriul statului membru solicitant face obiectul unei căi de atac încă pendinte în fața uneia dintre instanțele sale nu exclude aplicarea articolului 24 din Regulamentul Dublin III, „din moment ce, în lipsa unui efect suspensiv acordat la momentul formulării acestei căi de atac, trebuie să se considere că această decizie produce efecte, astfel cum decurg acestea din regulamentul menționat, și, prin urmare, că implică încheierea procedurii administrative deschise ca urmare a formulării cererii de protecție internațională”⁴³.

127. Această interpretare a articolului 24 din regulamentul menționat se aplică, așadar, *a fortiori* într-o situație precum cea în discuție, procedura căii de atac introdusă împotriva deciziei de respingere din 11 iunie 2014 fiind lipsită de efect suspensiv.

3. Statul membru solicitant a emis un mandat european de arestare

128. În prezent, trebuie să se examineze dacă articolul 24 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III se opune prezentării unei cereri de reprimire în cazul în care statul membru solicitant a emis un mandat european de arestare împotriva solicitantului de azil, prin care se solicită statului membru solicitat să efectueze predarea acestuia din urmă.

129. Curtea nu s-a pronunțat cu privire la această problemă și nicio dispoziție din Regulamentul Dublin III nu prevede o asemenea ipoteză.

130. *A priori*, emiterea de către un stat membru a unui mandat european de arestare împotriva unui solicitant de azil nu pare să constituie un obstacol pentru prezentarea de către statul membru respectiv a unei cereri de reprimire a acestui solicitant.

131. Procedura administrativă de examinare a unei cereri de protecție internațională și procedura penală inițiată împotriva unui solicitant de azil sunt două proceduri separate și nimic nu se opune, la prima vedere, ca, după ce și-a exercitat dreptul suveran de a urmări persoana care a săvârșit o infracțiune pe teritoriul său, statul membru emitent al mandatului european de arestare să se îndrepte către cel pe care îl consideră responsabil de examinarea cererii de protecție internațională a persoanei în cauză.

132. Cu toate acestea, este inutil să se considere că emiterea unui mandat european de arestare nu va interfera cu procedura de reprimire a solicitantului de azil de către alt stat membru.

41 A se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 48, sublinierea noastră).

42 A se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 49).

43 A se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 50).

133. Astfel, procedura de reprimire prevăzută la articolul 24 din Regulamentul Dublin III trebuie să aibă loc în termene stricte, care, în opinia noastră, se coroborează cu dificultate cu natura desfășurării urmăririi penale (în cazul unui mandat european de arestare emis în scopul efectuării urmăririi penale) sau cu durata unei pedepse privative de libertate (în cazul unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse).

134. În primul rând, în conformitate cu articolul 24 alineatul (2) din acest regulament, cererea de reprimire a unei persoane, astfel cum este definită la articolul 18 alineatul (1) litera (b) din regulamentul menționat, se depune cât mai rapid posibil și, în orice caz, în termen de două luni de la primirea rezultatului pozitiv transmis de unitatea centrală Eurodac sau de trei luni în cazul în care cererea se bazează pe alte dovezi. Aceste termene sunt imperative.

135. În al doilea rând, în temeiul articolului 29 alineatele (1) și (2) din Regulamentul Dublin III, în cazul în care această cerere este acceptată, transferul persoanei în cauză trebuie efectuat cât mai curând posibil și, în orice caz, în termen de șase luni de la această acceptare⁴⁴, acest termen putând fi prelungit până la maximum un an ca urmare a detenției în închisoare a persoanei în cauză. În cazul în care transferul nu se efectuează în termenul de un an, statul membru responsabil este exonerat de obligația sa de a reprimi persoana în cauză.

136. În consecință, atunci când un stat membru emite un mandat european de arestare împotriva unui solicitant de protecție internațională, acesta poate, în urma predării persoanei în cauză, să solicite să fie reprimă în statul membru pe care îl consideră responsabil de examinarea cererii sale, cu condiția ca cererea să fie depusă în termenele prevăzute la articolul 24 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III și ca, în caz de acceptare a statului membru solicitat, transferul să fie efectuat în conformitate cu termenele menționate la articolul 29 alineatele (1) și (2) din acest regulament.

137. În situația în care mandatul european de arestare este emis în scopul efectuării urmăririi penale, este destul de dificil să se înțeleagă măsura în care va fi posibil să se îndeplinească aceste condiții, cu excepția cazului în care, precum în speță, se dispune fără întârziere clasarea urmăririi penale.

138. În situația în care mandatul european de arestare este emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, este, în schimb, destul de evident că prezentarea unei cereri de reprimire va avea sens numai în cazul în care pedeapsa prevăzută este de scurtă durată.

139. Având în vedere aceste elemente, considerăm, așadar, că emiterea unui mandat european de arestare nu constituie în sine un obstacol pentru prezentarea unei cereri de reprimire în cazul în care termenele prevăzute la articolul 24 alineatul (2) și la articolul 29 alineatele (1) și (2) din Regulamentul Dublin III sunt respectate.

140. În opinia noastră, această apreciere se aplică și într-o situație precum cea în discuție, în care statul membru de executare a unui mandat european de arestare, care procedează astfel la predarea persoanei în cauză autorităților statului membru emitent, este și statul membru căruia acesta din urmă îi solicită să reprimească persoana în cauză.

141. În urma acestei analize, considerăm, în consecință, că niciuna dintre circumstanțele evocate de instanța de trimitere, luate în considerare în mod individual, nu se opune în sine depunerii unei cereri de reprimire.

142. În schimb, luate în ansamblu, acestea constituie, în opinia noastră, un obstacol major în calea unei asemenea proceduri de reprimire.

⁴⁴ Sau de la hotărârea definitivă privind apelul sau revizuirea, atunci când efectul suspensiv există în conformitate cu articolul 27 alineatul (3) din acest regulament.

143. Astfel, pentru motive identice cu cele formulate la punctele 71-98 din prezentele concluzii, atunci când autoritățile competente din statul membru solicitant, în primul rând, au fost responsabile de examinarea cererilor de protecție internațională depuse de solicitant cu ocazia unei prime șederi pe teritoriul acestui stat, în al doilea rând, sunt sesizate cu o procedură a căii de atac încă pendinte cu privire la decizia prin care una dintre aceste cereri a fost respinsă și, în al treilea rând, au emis un mandat european de arestare împotriva solicitantului, impunând statului membru căruia i se solicită să îl reprimească și pe teritoriul căruia se află să procedeze la predarea sa, considerăm că o procedură de reprimire inițiată în temeiul articolului 24 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III lipsește procedura de determinare a statului membru responsabil de raționalitatea, de obiectivitatea, de echitatea și de rapiditatea urmărite în cadrul acestui regulament și nu este compatibilă cu principiile cooperării loiale și solidarității între statele membre pe care se întemeiază sistemul european comun de azil.

C. Cu privire la întinderea obligațiilor care revin statului membru responsabil în temeiul articolului 18 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III (a doua și a treia întrebare preliminară)

144. Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită Curții să precizeze obligațiile care revin statului membru solicitant în ceea ce privește examinarea unei cereri de protecție internațională care se află în responsabilitatea sa, în cazul în care statul membru respectiv prezintă, în sensul articolului 24 din Regulamentul Dublin III, o cerere de reprimire a solicitantului.

145. În special, instanța de trimitere solicită Curții să se pronunțe dacă, odată cu depunerea cererii de reprimire, statul membru solicitant este obligat, în temeiul articolului 18 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III, să suspende examinarea aflată încă în curs a cererii respective și să o finalizeze prin retragerea sau prin modificarea deciziei prin care autoritatea națională competentă a respins această cerere la expirarea termenului prevăzut la articolul 24 din acest regulament.

146. Dacă este cazul, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă o astfel de încălcare este de natură să se opună reprimirii solicitantului de către statul membru solicitat.

147. Știm că, în conformitate cu jurisprudența Curții privind interpretarea articolului 24 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, un stat membru poate iniția efectiv o procedură de reprimire a solicitantului de azil chiar și în situația în care autoritățile sale jurisdicționale sunt sesizate cu o procedură a căii de atac pendinte în cadrul examinării unei cereri de protecție internațională pentru care este în continuare responsabil⁴⁵.

148. Prin urmare, instanța de trimitere ridică problema naturii obligațiilor care revin statului membru solicitant cu privire la prelucrarea în curs a acestei cereri.

149. Examinarea acestui aspect ridică o primă dificultate cu privire la termenul la care se referă instanța de trimitere. În lipsa unor lămuriri în decizia de trimitere, presupunem că este vorba despre termenul de două luni menționat la articolul 24 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul Dublin III⁴⁶, Regatul Țărilor de Jos formulând în speță cererea sa de reprimire pe baza unui rezultat pozitiv după interogarea sistemului Eurodac.

⁴⁵ A se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 50).

⁴⁶ Potrivit acestei dispoziții, cererea de reprimire a unei persoane, astfel cum este definită la articolul 18 alineatul (1) litera (b) din acest regulament, a cărei cerere de protecție internațională nu a fost respinsă printr-o hotărâre definitivă, se depune cât mai rapid posibil și, în orice caz, în termen de două luni de la primirea rezultatului pozitiv transmis de unitatea centrală Eurodac.

150. Or, considerăm că acest termen nu este relevant în speță. Astfel, instanța de trimitere ne întreabă cu privire la obligațiile care revin statului membru solicitant „*imediat după* depunerea [cererii de reprimire]”⁴⁷. Or, termenul menționat la articolul 24 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul Dublin III este termenul limită în care această cerere trebuie depusă.

151. Examinarea acestui aspect ridică o a doua dificultate. Astfel, obligațiile care revin statului membru solicitant în ceea ce privește examinarea unei cereri de protecție internațională pentru care este responsabil nu trebuie examinate în raport cu dispozițiile specifice prevăzute la articolul 18 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III, ci cu cele generale stabilite în cadrul Directivei 2013/32.

152. Astfel, Regulamentul Dublin III nu prevede dispoziții speciale în cazul în care statul membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională depune în același timp o cerere de reprimire a solicitantului de azil în temeiul articolului 24 alineatul (1) din acesta.

153. În ceea ce privește articolul 18 din Regulamentul Dublin III, acesta nu se aplică din cauza domeniului său de aplicare limitat. Deși această dispoziție urmărește, astfel cum indică titlul său, să stabilească „[o]bligațiile statului membru responsabil”, obligațiile pe care le instituie se înscriu în cadrul specific al unei proceduri de preluare și de reprimire, astfel cum reiese în mod expres din modul de redactare a alineatului (1) al acestei dispoziții. Or, obligațiile care revin autorităților neerlandeze în ceea ce privește examinarea celei de a doua cereri nu se înscriu în cadrul unei proceduri de preluare sau de reprimire.

154. Pentru a oferi instanței de trimitere un răspuns util, propunem, așadar, Curții să examineze întrebarea pe care aceasta o adresează prin prisma principiilor și a garanțiilor fundamentale prevăzute de Directiva 2013/32.

155. Obligațiile care revin statului membru solicitant în legătură cu examinarea cererii de protecție internațională pentru care este responsabil se impun, în opinia noastră, în mod evident⁴⁸.

156. Acesta trebuie, în primul rând, să efectueze o examinare adecvată și exhaustivă a cererii și să pună capăt acesteia cât mai curând posibil, în conformitate cu dreptul la o bună administrare consacrat la articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene⁴⁹ și în temeiul articolului 31 din Directiva 2013/32⁵⁰.

157. În cadrul procedurii căii de atac, statul membru solicitant trebuie, în al doilea rând, să asigure respectarea dreptului la o cale de atac jurisdicțională efectivă, astfel cum este consacrat la articolul 47 din cartă și în conformitate cu articolul 46 din Directiva 2013/32, ceea ce înseamnă că instanța, cel puțin în cazul procedurilor căii de atac în fața unei instanțe de fond, procedează la o examinare deplină și *ex nunc* atât a elementelor de fapt, cât și a elementelor de drept, inclusiv, după caz, la o examinare a necesităților de protecție internațională⁵¹.

158. Prin urmare, procedura de examinare a cererii de azil trebuie să se desfășoare în continuare.

47 A se vedea a doua întrebare preliminară (sublinierea noastră).

48 În speță, Regatul Țărilor de Jos este și va fi în continuare, în pofida procedurii de reprimire inițiate, statul membru responsabil de examinarea celei de a doua cereri, cea în cadrul căreia o cale de atac în fața Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat) era încă pendinte la momentul depunerii celei de a treia cereri în Italia.

49 Denumită în continuare „cartă”.

50 În temeiul acestei dispoziții, statele membre trebuie să prelucreze cererile de protecție internațională în cadrul unei examinări corespunzătoare și complete și să se asigure că procedura în cauză se încheie cât mai repede posibil. În principiu, termenul este de șase luni de la depunerea cererii. În situațiile în care cererea face obiectul procedurii prevăzute de Regulamentul Dublin III, acest termen începe din momentul în care se stabilește statul membru responsabil, iar solicitantul este pe teritoriul respectivului stat și a fost preluat de autoritatea competentă. În orice caz, statele membre trebuie să încheie procedura de examinare într-un termen de maximum douăzeci și una de luni de la depunerea cererii.

51 A se vedea articolul 46 alineatul (3) din această directivă.

159. Introducerea unei cereri de reprimire nu se numără printre motivele care ar putea justifica suspendarea procedurii de examinare⁵². Acest lucru are sens în măsura în care este vorba despre două proceduri distincte, dintre care una era întemeiată pe o cerere de protecție internațională depusă anterior în statul membru solicitant, iar cealaltă, pe o cerere de protecție internațională depusă în mod succesiv la autoritățile din statul membru solicitat.

160. Nici introducerea unei cereri de reprimire nu este un motiv care ar putea justifica modificarea sau retragerea deciziei individuale care face obiectul procedurii căii de atac în cauză. Deși această decizie de respingere a cererii de protecție internațională nu creează, desigur, drepturi pentru persoana în cauză, întrucât este vorba, în această situație, despre o decizie de respingere a cererii de azil, nu este mai puțin adevărat că aceasta produce efecte – astfel cum a recunoscut Curtea în Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan⁵³ – și că doar instanța, în cadrul atribuțiilor sale și pentru motive legate de legalitatea intrinsecă a actului atacat, poate anula sau modifica această decizie.

161. Introducerea unei cereri de reprimire în mod concomitent cu o procedură a căii de atac pendinte în statul membru solicitant ridică dificultăți pe care, pe de altă parte, le-am menționat deja.

162. Astfel, cursul procedurii de reprimire nu este același cu cel al procedurii judiciare. Dacă prima este inițiată în termene stricte și extrem de scurte, cea de a doua nu implică alte termene decât termenul rezonabil.

163. Prin urmare, procedura judiciară poate continua – contenciosul Curții demonstrează acest lucru – și, atunci când răspunsul este afirmativ, poate conduce la o anulare sau la o modificare a deciziei atacate.

164. Acest lucru implică riscul ca prima instanță sesizată în statul membru solicitant să modifice decizia prin care cererea de protecție internațională a fost respinsă inițial, lipsind astfel de sens și de orice interes reprimirea solicitantului de azil de către alt stat membru.

165. Acest lucru implică de asemenea riscul de a se regăsi într-o situație de litispendență europeană, în cazul în care cererile de protecție internațională depuse în statul membru solicitant și în statul membru solicitat sunt identice. În această ipoteză, considerăm că nicio instanță din statul membru solicitat nu ar putea fi competentă în mod valabil și concurrent.

166. Cu toate acestea, este vorba despre dificultăți pe care niciun text legat de sistemul european comun de azil nu le abordează. Având în vedere sfera de aplicare a întrebării adresate și limitele privind respectarea principiului contradictorialității, nu vom dezvolta în continuare soluțiile posibile.

167. Totuși, trebuie să precizăm că, în măsura în care nu este posibil să se amâne prezentarea unei cereri de reprimire din momentul în care statul membru solicitant a luat cunoștință de faptul că un alt stat membru putea fi responsabil – termenele stabilite la articolul 24 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III fiind imperative –, revine în acest caz statului membru solicitant sarcina de a se asigura că instanța sesizată va decide în cel mai scurt timp posibil, din momentul în care o cerere de reprimire a solicitantului de azil a fost introdusă, în temeiul articolului 46 alineatul (10) din Directiva 2013/32.

⁵² A se vedea în această privință situațiile menționate la articolul 31 din directiva respectivă.

⁵³ C-360/16, EU:C:2018:35 (punctul 50).

168. În ceea ce privește atitudinea care trebuie adoptată de statul membru solicitat, este necesar și ca acesta să fie informat cu privire la existența în statul membru solicitant a unei proceduri a căii de atac pendinte. Or, astfel cum vom vedea, acesta din urmă nu este obligat, în temeiul articolului 24 alineatul (5) din Regulamentul Dublin III, să menționeze, în cadrul cererii sale de reprimire, stadiul la care s-a ajuns cu o procedură de examinare a unei cereri de protecție internațională.

169. În această etapă a analizei noastre, propunem, așadar, Curții să declare că dispozițiile coroborate ale articolelor 31 și 46 din Directiva 2013/32, precum și ale articolelor 41 și 47 din cartă trebuie interpretate în sensul că, odată cu depunerea cererii de reprimire în statul membru solicitat, în conformitate cu articolul 24 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, statul membru solicitant este obligat să finalizeze cât mai curând posibil procedura de examinare a unei cereri de protecție internațională, pentru care este responsabil.

D. Cu privire la întinderea obligației de informare care revine statului membru solicitant în temeiul articolului 24 alineatul (5) din Regulamentul Dublin III (a patra și a cincea întrebare preliminară)

170. Prin intermediul celei de a patra și al celei de a cincea întrebări preliminare, instanța de trimitere este interesată de întinderea obligației de informare care revine statului membru solicitant, în cazul în care acesta formulează o cerere de reprimire în temeiul articolului 24 din Regulamentul Dublin III.

171. În special, instanța de trimitere ridică problema dacă, potrivit articolului 24 alineatul (5) din acest regulament, statul membru solicitant este obligat să informeze statul membru solicitat cu privire la existența unei proceduri a căii de atac pendinte în cadrul examinării unei cereri de protecție internațională pentru care era responsabil. Astfel, instanța de trimitere urmărește să afle dacă autoritățile neerlandeze nu și-au îndeplinit obligațiile prin faptul că au omis să indice autorităților italiene că decizia de respingere a celei de a doua cereri făcea încă obiectul unei căi de atac pendinte în fața Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat).

172. Dacă este cazul, instanța de trimitere solicită Curții să stabilească dacă o asemenea neîndeplinire a obligațiilor s-ar putea opune reprimirii solicitantului de statul membru solicitat.

173. Identificăm în Regulamentul Dublin III două dispoziții referitoare la informațiile pe care trebuie să le împărtășească statele membre în cadrul unei proceduri de preluare sau de reprimire, și anume articolul 24 alineatul (5), precum și articolul 34 din acest regulament.

174. Trebuie să se excludă de la bun început aplicarea articolului 34 din regulamentul menționat, în lipsa unei solicitări de informații formulate de Republica Italiană.

175. Acest articol, care face parte din capitolul VII din Regulamentul Dublin III privind „[c]ooperarea administrativă”, este intitulat „Schimbul de informații” și se aplică, astfel cum reiese în mod clar din alineatele (1) și (6) ale acestuia, numai la cererea unui stat membru. Astfel, chiar dacă articolul 34 alineatul (2) litera (g) din acest regulament ar acoperi o informație precum cea în discuție referitoare la existența unei proceduri în curs în cadrul examinării unei cereri anterioare de protecție internațională⁵⁴, nu este mai puțin adevărat că, în cauza principală, Republica Italiană nu a solicitat autorităților neerlandeze o astfel de informație.

⁵⁴ În temeiul articolului 34 alineatul (1) și alineatul (2) litera (g) din Regulamentul Dublin III, un stat membru este astfel obligat să comunice datele cu caracter personal referitoare la solicitant, precum și orice informații referitoare la „data depunerii oricărei cereri anterioare de protecție internațională, data prezentării actualei cereri, stadiul la care s-a ajuns cu procedura și decizia luată, dacă există”, oricărui stat membru „care cere aceste date”. Ar trebui să se asigure în acest caz că mențiunea referitoare la „stadiul la care s-a ajuns cu procedura” se referă la cererea anterioară de protecție internațională.

176. Trebuie să se examineze în acest caz obligațiile care revin statului membru solicitant în temeiul articolului 24 alineatul (5) din Regulamentul Dublin III, ale cărui norme de punere în aplicare sunt prevăzute la articolul 2 din regulamentul de punere în aplicare.

177. În temeiul acestor dispoziții, cererea de reprimire a unei persoane, astfel cum este menționată la articolul 18 alineatul (1) litera (b), se face prin intermediul unui formular standard prevăzut în anexa III la regulamentul de punere în aplicare. Acest formular trebuie să indice natura, motivele, precum și temeiul juridic al cererii.

178. În plus, aceasta trebuie să includă, după caz, o copie a tuturor probelor și dovezilor circumstanțiale care permit să se prezume că statul membru solicitat este responsabil de examinarea cererii de protecție internațională, la care se pot anexa declarațiile persoanei în cauză și/sau rezultatul pozitiv transmis de Eurodac. Probele și dovezile circumstanțiale sunt descrise la articolul 22 alineatul (3) din Regulamentul Dublin III și o listă este întocmită în anexa II la regulamentul de punere în aplicare.

179. Conform modului de redactare a articolului 24 alineatul (5) din Regulamentul Dublin III, toate aceste date trebuie să permită „autorităților din statul membru solicitat să verifice dacă este responsabil pe baza criteriilor stabilite în [acest regulament]”.

180. Or, existența, în statul membru solicitant, a unei proceduri a căii de atac pendinte împotriva unei decizii de respingere a unei cereri de protecție internațională nu ține în sine de criteriile pe baza cărora statul membru solicitat se poate întemeia pentru a-și aprecia responsabilitatea. Astfel, după cum a statuat Curtea, o asemenea împrejurare nu constituie un obstacol în calea unei proceduri de reprimire⁵⁵.

181. Să examinăm în continuare conținutul formularului standard pe baza căruia statul solicitant își depune cererea de reprimire, care figurează în anexa III la regulamentul de punere în aplicare.

182. Constatăm că, pe lângă informațiile referitoare la temeiul juridic al cererii și la identitatea solicitantului de azil, statul membru solicitant este, potrivit punctului 12 din acest formular, obligat să informeze statul membru solicitat cu privire la „[p]roceduri anterioare”. Acest punct 12 are următorul cuprins:

„Solicitantul a mai solicitat vreodată protecție internațională [...] în țara de reședință sau în altă țară?

– Da/Nu

Când și unde?

S-a adoptat vreo decizie privind cererea?

– Nu/Nu știu/Da, cererea a fost respinsă

Când a fost adoptată decizia?”

⁵⁵ A se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2018, Hasan (C-360/16, EU:C:2018:35, punctul 50).

183. Dacă interpretăm în sens strict punctul 12 din formularul respectiv, statul membru solicitant este obligat numai să indice dacă solicitantul a depus deja o cerere de protecție internațională la autoritățile sale sau la cele din alt stat membru și dacă aceasta a făcut obiectul unei decizii prin bifarea rubricii „Nu”, „Nu știu”⁵⁶ sau chiar „Da, cererea a fost respinsă”, după caz, indicând data acesteia.

184. Prin urmare, statul membru solicitant nu este obligat în sine să detalieze stadiul la care s-a ajuns cu procedura, în special etapele judiciare ale acesteia. Prin urmare, s-ar părea că autoritățile neerlandeze nu au avut obligația de a preciza existența unei proceduri a căii de atac pendinte cu privire la decizia de respingere din 11 iunie 2014.

185. Pe de altă parte, această mențiune nu se numără printre probele și alte dovezi circumstanțiale pe care statul membru solicitant este obligat să le furnizeze. Astfel, și în această cauză, aceste probe și dovezi circumstanțiale trebuie să permită să se demonstreze că statul membru solicitat este efectiv responsabil în raport cu criteriile definite în Regulamentul Dublin III. Or, am văzut că o circumstanță precum cea în discuție nu intră sub incidența unor asemenea criterii.

186. Pentru motive de exhaustivitate, precizăm că probele, care sunt enumerate în mod limitativ⁵⁷ în lista A din anexa II la regulamentul de punere în aplicare, sunt dovezi formale care trebuie să permită să se demonstreze, de exemplu, că un membru al familiei solicitantului, minor neînsoțit, locuiește în mod legal pe teritoriul statului membru solicitat (copie a permisului de ședere în cadrul articolului 8 din Regulamentul Dublin III) sau chiar că solicitantul a intrat efectiv în mod ilegal pe teritoriul statului membru solicitat pe la o frontieră externă [copie a ștampilei de intrare aplicată pe un pașaport falsificat în cadrul articolului 13 alineatul (1) din acest regulament].

187. În ceea ce privește dovezile circumstanțiale, care fac obiectul unei enumerări neexhaustive prezentate în lista B din anexa II la regulamentul de punere în aplicare, trebuie să fie vorba despre elemente indicative care permit să se aprecieze responsabilitatea unui stat membru, în raport cu criteriile stabilite în Regulamentul Dublin III, cum ar fi declarații detaliate ale solicitantului, rapoarte întocmite de o organizație internațională sau chiar bilete de călătorie sau facturi de hotel.

188. În consecință, nu considerăm că, potrivit articolului 24 alineatul (5) din Regulamentul Dublin III, autoritățile neerlandeze nu și-au îndeplinit obligațiile prin faptul că au omis să indice, în cadrul cererii lor, că decizia din 11 iunie 2014, prin care a doua cerere a fost respinsă, făcea obiectul unei proceduri a căii de atac încă pendinte în fața Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Secția de contencios administrativ a Consiliului de Stat).

189. Această omisiune este, în schimb, mai criticabilă, în opinia noastră, în lumina principiului cooperării loiale care stă la baza Regulamentului Dublin III, dat fiind că nimic nu se opune ca autoritățile neerlandeze să precizeze acest lucru în calitate de „[a]lte informații utile”, menționate la nota de subsol conținută în formularul standard din anexa III la regulamentul de punere în aplicare.

190. Ținând seama de aceste considerații, articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul Dublin III trebuie interpretat, așadar, în sensul că statul membru care solicită reprimirea unui solicitant de protecție internațională nu își încalcă obligațiile care îi revin atunci când omite să precizeze statului membru solicitat că decizia prin care acesta a respins cererea depusă de persoana în cauză cu ocazia unei prime șederi pe teritoriul său face obiectul unei proceduri a căii de atac încă pendinte în fața instanțelor sale.

⁵⁶ Presupunem că această mențiune se referă la situația în care cererea de protecție internațională a fost depusă într-un alt stat membru decât cel care solicită reprimirea, dat fiind că acest din urmă stat membru nu dispune în mod necesar de date cu privire la stadiul la care s-a ajuns cu procedura în primul stat membru.

⁵⁷ Potrivit articolului 22 alineatul (3) litera (a) punctul (ii) din Regulamentul Dublin III, statele membre pun la dispoziția comitetului prevăzut la articolul 44 din acest regulament modele ale diferitor tipuri de documente administrative, în conformitate cu tipologia stabilită în lista cu probele formale.

E. Cu privire la întinderea clauzei discreționare prevăzute la articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III (a șasea întrebare preliminară)

191. Prin intermediul celei de a șasea întrebări preliminare, instanța de trimitere ridică în esență problema dacă articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III trebuie interpretat în sensul că impune unui stat membru, pe care criteriile stabilite în capitolul III din acest regulament nu îl indică responsabil, să examineze o cerere de protecție internațională atunci când solicitantul a fost predat statului respectiv, în executarea unui mandat european de arestare.

192. Cu alte cuvinte, în situația în care Republica Italiană ar fi devenit statul membru responsabil, instanța de trimitere ridică problema dacă autoritățile neerlandeze însele nu erau obligate să examineze cererea de protecție internațională în cauză prin utilizarea acestei clauze discreționare, în măsura în care, în cadrul executării mandatului european de arestare pe care l-au emis împotriva lui X, acesta le-a fost predat de către autoritățile italiene.

193. Toate persoanele în cauză care au depus observații în fața Curții consideră că articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III trebuie interpretat în sensul că exclude o asemenea obligație.

194. De asemenea, avem această opinie ca urmare a domeniului de aplicare al acestei dispoziții și a termenilor absolut clari ai acesteia.

195. Trebuie să se amintească faptul că, potrivit articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, o cerere de azil este examinată de un singur stat membru, și anume acela pe care criteriile stabilite în capitolul III din acest regulament îl desemnează responsabil.

196. Capitolul IV din Regulamentul Dublin III identifică însă situațiile în care un stat membru poate fi considerat responsabil de examinarea unei cereri de azil, prin derogare de la aceste criterii. Articolul 17 din acest regulament, intitulat „Clauze discreționare”, prevede astfel la alineatul (1) primul paragraf că „fiecare stat membru poate decide să examineze o cerere de protecție internațională *care îi este prezentată* de un resortisant al unei țări terțe [...], chiar dacă această examinare nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor stabilite în [acest regulament]⁵⁸”.

197. Trebuie să se arate de la bun început că clauza prevăzută de această dispoziție se adresează statelor membre în care o cerere de protecție internațională „este prezentată de un resortisant al unei țări terțe”.

198. O situație precum cea în discuție, în care cererea de protecție internațională a fost depusă într-un alt stat membru decât cel căruia i se adresează această dispoziție, în speță Republica Italiană, nu intră, așadar, în domeniul de aplicare al dispoziției menționate.

199. În orice caz, în ipoteza în care situația în cauză ar intra în domeniul de aplicare al articolului 17 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul Dublin III, trebuie amintit că clauza care figurează în această dispoziție constituie, astfel cum indică în mod clar titlul acesteia, o clauză discreționară.

⁵⁸ Sublinierea noastră.

200. Prevăzând că „fiecare stat membru poate decide să examineze o cerere de protecție internațională”⁵⁹, această dispoziție reflectă fără ambiguitate intenția legiuitorului Uniunii de a lăsa la latitudinea statului membru posibilitatea de a examina o cerere, care nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor de determinare prevăzute în cadrul Regulamentului Dublin III, și nu de a institui o obligație. Reiese în mod clar din însuși modul de redactare a dispoziției menționate că exercitarea acestei opțiuni nu este, pe de altă parte, supusă niciunei condiții speciale⁶⁰.

201. Întemeindu-se pe lucrările pregătitoare ale Regulamentului Dublin III, Curtea a indicat astfel că această normă a fost introdusă pentru a permite fiecărui stat membru să decidă în mod suveran, în funcție de considerații politice, umanitare sau practice, să accepte examinarea unei cereri de azil chiar dacă nu este responsabil în temeiul criteriilor prevăzute de acest regulament⁶¹.

202. Astfel, în Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții⁶², cu privire la transferul unui solicitant de azil grav bolnav către statul membru responsabil de examinarea cererii sale, Curtea a statuat că, dacă s-ar constata că starea de sănătate a solicitantului nu ar urma să se amelioreze pe termen scurt sau că suspendarea procedurii pentru o perioadă lungă ar risca să îi agraveze starea, statul membru solicitant „ar putea alege să examineze el însuși cererea acestuia, făcând uz de «clauza discreționară» prevăzută la articolul 17 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III”, dar că, în niciun caz, această dispoziție nu ar presupune obligația acestui stat de a o aplica astfel⁶³.

203. Această interpretare se întemeiază pe preocuparea de a asigura însăși funcția acestei clauze discreționare și de a garanta marja de apreciere astfel lăsată statului membru solicitant. Prin urmare, aceasta ar trebui să fie transpusă în situația în care statul membru în fața căruia este depusă o cerere de protecție internațională emite un mandat european de arestare împotriva solicitantului⁶⁴.

204. Având în vedere aceste elemente, este necesar să se concluzioneze că articolul 17 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul Dublin III nu se aplică într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care cererea de protecție internațională a fost depusă într-un alt stat membru decât cel căruia i se adresează această dispoziție.

59 Sublinierea noastră.

60 Termenii coincid în mare parte cu cei ai clauzei de suveranitate care figura la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (JO 2003, L 50, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 56).

61 A se vedea Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 53), precum și Propunerea de regulament al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe [COM(2001) 447 final].

62 C-578/16 PPU, EU:C:2017:127.

63 Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 88, sublinierea noastră).

64 Astfel, în ipoteza în care statul membru solicitant ar trebui să emită un mandat european de arestare în privința solicitantului, impunând statului membru pe care criteriile prevăzute în capitolul III din Regulamentul Dublin III îl desemnează responsabil, pe teritoriul căruia se află solicitantul, să îl predea în scopul efectuării urmăririi penale, statul membru solicitant ar putea alege să examineze el însuși cererea de protecție internațională, făcând uz de clauza discreționară prevăzută la articolul 17 alineatul (1) primul paragraf din acest regulament. Aceasta ar permite în special să se regroupeze toate procedurile penale și administrative într-un singur loc și să se prevină un nou transfer al persoanei în cauză, care, în plus, este tardiv. Nu este mai puțin adevărat că, indiferent de avantajele certe pe care le-ar prezenta o asemenea regrupare, statul membru solicitant nu este obligat să aplice această clauză discreționară.

VII. Concluzie

205. Având în vedere considerațiile care precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările preliminare adresate de rechtbank Den Haag, zittingsplaats Amsterdam (Tribunalul din Haga, locul ședinței Amsterdam, Țările de Jos) după cum urmează:

- „1) Având în vedere circumstanțele specifice din cauza principală, aplicarea articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și transferul responsabilității care decurge din acesta în ceea ce privește examinarea cererii de protecție internațională depuse de persoana în cauză în Italia trebuie înlăturate, întrucât lipsesc procedura de determinare a statului membru responsabil de raționalitatea, de obiectivitatea, de echitatea și de rapiditatea urmărite în cadrul Regulamentului nr. 604/2013 și nu sunt compatibile cu principiile cooperării loiale și solidarității între statele membre pe care se întemeiază sistemul european comun de azil.
- 2) Având în vedere circumstanțele specifice din cauza principală, prezentarea unei cereri de reprimire în temeiul articolului 24 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 lipsește procedura de determinare a statului membru responsabil de raționalitatea, de obiectivitatea, de echitatea și de rapiditatea urmărite în cadrul Regulamentului nr. 604/2013 și nu este compatibilă cu principiile cooperării loiale și solidarității între statele membre pe care se întemeiază sistemul european comun de azil în cazul în care autoritățile competente din statul membru solicitant, în primul rând, au fost responsabile de examinarea cererilor de protecție internațională depuse de solicitant cu ocazia primei șederi pe teritoriul acestui stat, în al doilea rând, sunt sesizate cu o procedură a căii de atac încă pendinte cu privire la decizia prin care una dintre aceste cereri a fost respinsă și, în al treilea rând, au emis un mandat european de arestare împotriva solicitantului, impunând statului membru căruia i se solicită să îl reprimească și pe teritoriul căruia se află să procedeze la predarea sa.
- 3) Dispozițiile coroborate ale articolelor 31 și 46 din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, precum și ale articolelor 41 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretate în sensul că, odată cu depunerea cererii de reprimire în statul membru solicitat, în conformitate cu articolul 24 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013, statul membru solicitant este obligat să finalizeze, cât mai curând posibil, procedura de examinare a unei cereri de protecție internațională, pentru care este responsabil.
- 4) Articolul 24 alineatul (5) din Regulamentul nr. 604/2013 trebuie interpretat în sensul că statul membru care solicită reprimirea unui solicitant de protecție internațională nu își încalcă obligațiile care îi revin atunci când omite să precizeze statului membru solicitat că decizia prin care a respins cererea formulată de persoana în cauză cu ocazia unei prime șederi pe teritoriul său face obiectul unei proceduri a căii de atac încă pendinte în fața instanțelor sale.
- 5) Articolul 17 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul nr. 604/2013 nu se aplică într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care cererea de protecție internațională a fost depusă într-un alt stat membru decât cel căruia i se adresează această dispoziție.”

VIII. Anexă

